

SUUNNITELMA IKÄÄNTYNEEN
VÄESTÖN TUKEMISEKSI
2019-2021

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILANNE.....	5
2.1 Alueen väestön ikääntyminen	5
2.2 Väestön hyvinvoinnin tila	6
2.3 Ikäihmisten sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelurakenne 2013 –2017	7
3 TAVOITTEET	8
4 VASTUUNJAKO	14
4.1 Konsernipalvelut.....	14
4.1.1 Asuminen, asuntotuotanto ja korjausavustukset	14
Vuokra-asunnot ja asumisoikeusasunnot	14
Korjausavustukset ja kotona asumisen tukeminen	15
Vihdin kunnan asuntotuotanto ja hyvinvoinnin edistäminen	16
4.1.2 Asiointi- ja palveluliikenne.....	17
4.1.3 Ikääntyneiden maahanmuuttajien hyvinvoinnin edistäminen.....	17
4.2 Elinvoimapaalveluiden keskus sekä infra- ja tukipalveluiden keskus	19
4.2.1 Maankäyttöön liittyvät palvelut	19
4.2.2 Kunnallistekniikka, tilapalvelu ja rakennusvalvonta	19
4.2.3 Liikuntapalvelut	20
4.3 Sivistyspalvelut.....	21
4.3.1 Kirjasto- ja kulttuuritoimi	21
Kirjasto	21
Museo	22
4.3.2 Nuorisopalvelut.....	23
4.4 Perusturvakuntayhtymä Karviainen.....	24
4.4.1 Terveystuon vastanottopalvelut	24
4.4.2 Ikääntyneiden sosiaalityö.....	25
4.4.3 Kotiin vietävät palvelut.....	26
4.4.4 Ympäri vuorokautinen pitkäaikainen hoiva eli tehostettu palveluasuminen	27
4.4.5 Laitoshoido	27
4.4.6 Sosiaalipäivystys ja kriisipäivystys.....	27
5 YHTEISTYÖ JA KOLMAS SEKTORI	28
5.1 Vanhusneuvosto.....	28
5.2. Hiiden Opisto.....	29
5.3 Vihtiläiset järjestöt.....	30
5.4 Vihdin seurakunta	32

1 JOHDANTO

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista (980/2012, myös nk. vanhuspalvelulaki) tuli voimaan 1.7.2013. Lain mukaan kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä.

Vanhuspalvelulain (980/2012 § 14) mukaan pitkäaikaista laitoshoidtoa järjestetään vain poikkeustapauksissa. Laitoshoidon järjestämiseksi on oltava lääketieteelliset perusteet tai se on muuten perusteltava iäkkään henkilön arvokkaan elämän ja turvallisen hoidon kannalta. Pitkäaikaiseen hoitoon ja huolenpitoon on kehitettävä kodinomaisia palveluratkaisuja. Palvelujen uudistamisessa tavoitteena on ikäystävällisyys.

Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut vuonna 2017 uusimman laatusuosituksen: ”Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi”. Laatusuosituksen tarkoituksena on edeltäjiensä tapaan tukea vanhuspalvelulain toimeenpanoa. Laatusuosituksen tavoitteena on turvata mahdollisimman terve ja toimintakykyinen ikääntyminen koko ikääntyneelle väestölle sekä laadukkaat ja vaikuttavat palvelut niitä tarvitseville iäkkäille henkilöille.

Vuonna 2013 julkaistun laatusuosituksen keskeiset aihealueet ovat olleet: osallisuus ja toimijuus, asuminen ja elinympäristö, mahdollisimman terveen ja toimintakykyisen ikääntymisen turvaaminen, oikea palvelu oikeaan aikaan, palvelujen rakenne, hoidon ja huolenpidon turvaajat sekä johtaminen. Vuoden 2017 laatusuosituksen keskeiset sisällöt ovat: mahdollisimman toimintakykyisen ikääntymisen turvaaminen yhdessä, asiakas- ja palveluohjauksen keskeinen merkitys, ikäystävällinen palvelujen rakenne sekä teknologian hyödyntäminen.

Vihdin kunnan suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi on laadittu edellisen kerran vuosille 2014–2016. Kyseinen suunnitelma on osa kunnan strategista suunnittelua ja se tarkistetaan valtuustokausittain. Suunnitelman hyväksyy kunnanvaltuusto.

Vihdin kunnan ikääntyneen väestön tukemiseksi laaditussa suunnitelmassa, ja sen tavoitteissa on pyritty huomioimaan ikääntyneen väestön hyvinvoinnin monipuolinen tukeminen sekä eri laatusuositukset. Päivitetty suunnitelma on laadittu kuluvalle valtuustokaudelle, vuosille 2019–2021.

Suunnitelman valmistelusta vuonna 2018 on vastannut työryhmä, johon on kuulunut:

Arja Tikkala, ikäihmisten palvelulinjajohtaja, Perusturvakuntayhtymä Karviainen, pj
Saara Rahkonen-Rannikko, hallintoasiantuntija, Vihdin kunta, Konsernipalvelut, sihteeri
Sinikka Olmiala, erikoissuunnittelija, Perusturvakuntayhtymä Karviainen
Salla-Mari Rintala, kuljetus- ja hankinta-asiantuntija, Vihdin kunta, Konsernipalvelut
Petra Ståhl, 1.8.2018 alk. elinvoimajohtaja, Vihdin kunta, Elinvoimapalvelut
Suvi Lehtoranta, Kaavoituspäällikkö, Vihdin kunta, Elinvoimapalvelut
Kalle Simonen, Liikennesuunnittelija, Vihdin kunta, Elinvoimapalvelut
Raija Ranta-Porkka, liikuntatoimenjohtaja, Vihdin kunta, Elinvoimapalvelut
Joni Paakkunainen, kirjastovirkailija, Vihdin kunta, Sivistyspalvelut
Ilona Kataja, kirjastonhoitaja, Vihdin kunta, Sivistyspalvelut
Virpi Ojanen, maahanmuuttokoordinaattori, Vihdin Kunta, Konsernipalvelut
Raija Salmi, ikäkeskuspäällikkö, Perusturvakuntayhtymä Karviainen

Kirsi Gustafsson, hoivakeskuspäällikkö, Perusturvakuntayhtymä Karviainen
Lisäksi valmistelussa on kuultu Vihdin vanhusneuvoston edustajaa,
puheenjohtaja Armi Noroa.

Suunnitelmassa:

1. arvioidaan ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa, ikääntyneelle väestölle tarjolla olevien palvelujen riittävyyttä ja laatua sekä ikääntyneen väestön palveluntarpeeseen vaikuttavia tekijöitä;
2. määritellään tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä ikääntyneelle väestölle tarjottavien palvelujen määrän ja laadun kehittämiseksi;
3. määritellään toimenpiteet, joilla kunta vastaa kohdassa 2 tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisesta, sekä arvioidaan voimavarat, jotka kunnassa tarvitaan toimenpiteiden toteuttamiseksi;
4. määritellään kunnan eri toimialojen vastuut kohdassa 3 tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisessa; sekä
5. määritellään, miten kunta toteuttaa yhteistyötä kunnassa toimivien julkisten tahojen, yritysten sekä ikääntyneitä väestöä edustavien järjestöjen ja muiden yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi.

Ikäihmisten suunnitelman 2019-2021 kehittämishaasteet kohdistuvat ikääntyvän väestön hyvinvoinnin tukemiseen.

2 NYKYTILANNE

Nykytilanteen tarkastelussa arvioidaan ikääntyneen väestön osuutta väestörakenteesta sekä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa.

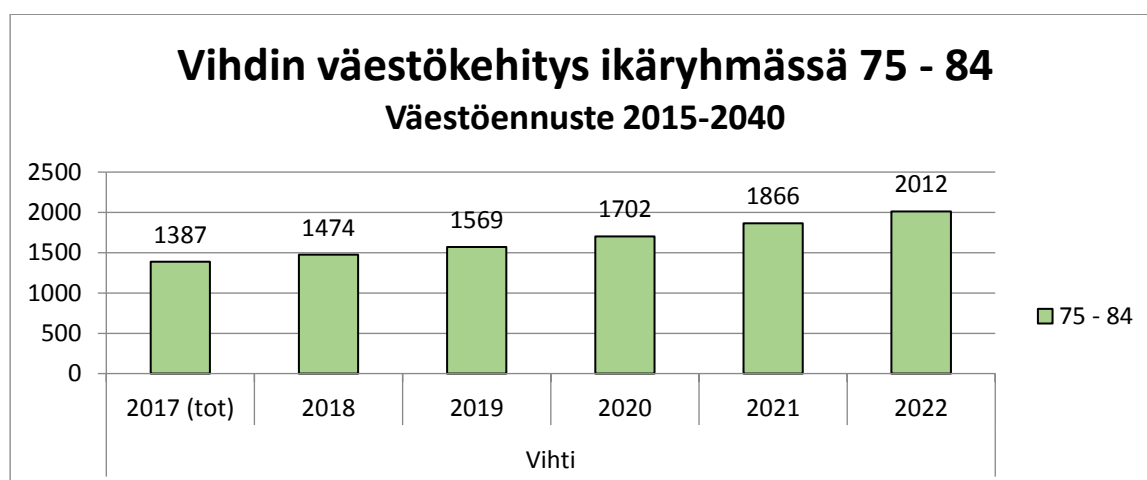
2.1 Alueen väestön ikääntyminen

Vuonna 2015 valmistuneen väestöennusteen mukaan Vihdin yli 65-vuotiaiden asukkaiden ryhmässä tapahtuu kasvua, joka painottuu yli 75-vuotiaisiin asukkaisiin. Ikääntymisen tavanomaisimpia seurauksia on ikäihmisten palvelutarpeen lisääntyminen.

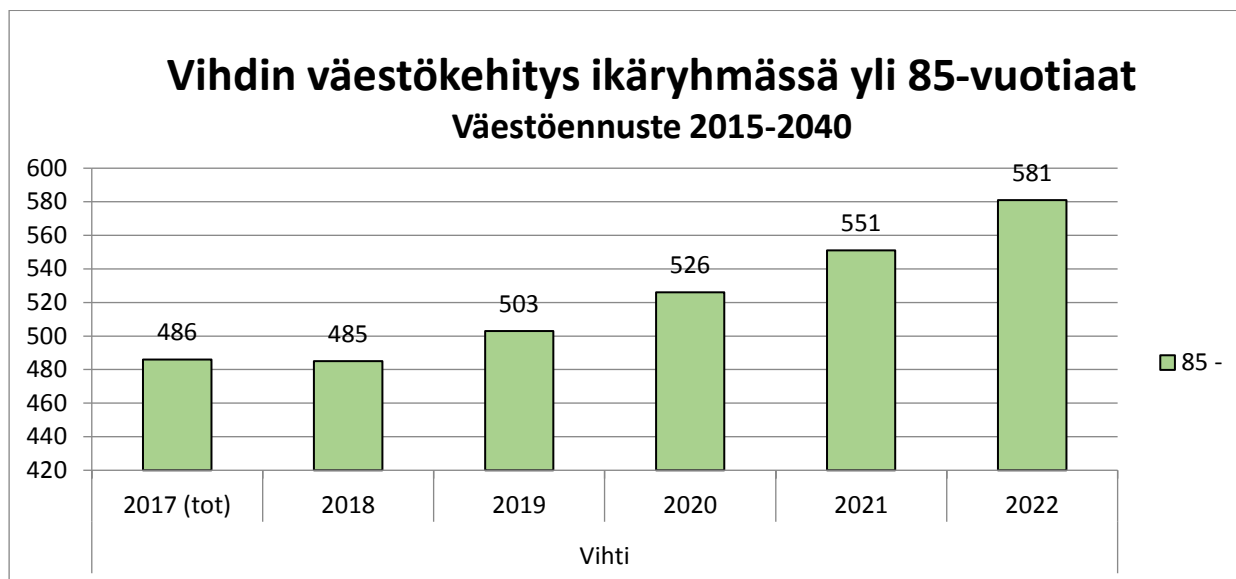
Alla tarkastellaan ikääntyneiden henkilöiden määrän väestöennustetta Vihdissä. Ennuste on julkaistu vuonna 2015 ja se ulottuu vuoteen 2040. 65-74-vuotiaiden määrä lisääntyy ennusteen mukaan vuoteen 2020 saakka kääntyen sen jälkeen hienoiseen laskuun.

75-84-vuotiaiden määrä kasvaa Vihdissä ennusteen mukaan melko tasaisesti koko viiden vuoden tarkastelujaksolla. Laskennallisena palvelutarpeena n. 100:n 75-vuotiaan asukkaan lisäys merkitsee kahdeksaa uutta asumispalvelupaikkaa vuosittain, mikäli asumispalvelun peittävyys yli 75-vuotiailla pysyy nykyisessä n. kahdeksassa prosentissa. Myös kotihoidon asiakasmäärä tulee kasvamaan vuosittain valtakunnallisten (vuoden 2017) tavoitteiden mukaisesti laskettuna (peittävyys yli 75v. 14 %).

Yli 85-vuotiaiden määrässä kasvua on myös odotettavissa n.20-30 henkilöllä vuosittain. Viiden vuoden kuluttua Vihdissä on ennusteen mukaan 100 yli 85-vuotiasta enemmän kuin nyt.

2.2 Väestön hyvinvoinnin tila

Ikääntyneiden hyvinvoinnin tilaa sairastavuuden osalta kuvataan Kelan sairastavuusindeksillä sekä taloudellisen toimeentulon osalta omaa eläkettä saavien keskimääräisellä eläkkeellä kuukaudessa.

Jokaiselle Suomen kunnalle lasketun sairastavuusindeksin avulla pyritään havainnollistamaan sitä, miten tervettä tai sairasta alueen väestö on suhteessa koko maan väestön keskiarvoon (= 100). Sairastavuusindeksi perustuu kolmeen tilastomuuttujaan: kuolleisuuteen, työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuuteen työkäisistä (16–64-vuotiaat) sekä lääkkeiden ja ravintovalmisteiden korvausoikeuksien haltijoiden osuuteen väestöstä. Niistä kukin on suhteutettu maan väestön keskiarvoon. Sairastavuusindeksi on näiden kolmen osaindeksin keskiarvo.

Kelan sairastavuusindeksit on julkaistu vuoteen 2017 asti. Seuraavaan taulukkoon on raportoitu ikävakioidut sairastavuusindeksit Uudellamaalla ja Karviaisen jäsenkuntien lisäksi Kirkkonummi, Lohja, Nurmjärvi ja Tuusula.

	2013	2014	2015	2016	2017
Koko maa	100	100	100	100	100
Uusimaa	87,4	87,4	87,3	87,2	87,2
Karkkila	98,6	100,1	102,2	104,0	106,6
Vihti	88,4	88,0	87,3	90,5	90,5
Kirkkonummi	81,3	81,6	81,0	84,1	83,8
Lohja	96,2	96,4	95,6	96,4	97,2
Nurmjärvi	88,2	89,0	90,1	89,4	87,9
Tuusula	87,5	88,6	89,5	90,1	91,0

Alla oleva taulukko kuvaa Eläketurvakeskuksen lukuja eläkkeensaajien lukumäärästä kunnittain, heidän keskimääräistä eläkettä kuukaudessa ja sekä kokonaiseläkejakaumaa. Lukuihin eivät sisälly osa-aikaeläkkeen saajat.

Työ- ja kansaneläkkeensaajat, kokonaiseläke

	Saajien lkm	Keskieläke €/kk	alle 800	800-1199	1200-1799	1800-2999	3000-
Vihti	6520	1770	538	1315	2155	1956	556
Karkkila	2723	1543	258	683	1026	659	97

Lohja	13034	1712	1104	2887	4279	3850	914
Nurmijärvi	8402	1826	676	1579	2574	2784	789
Espoo	48444	2249	4409	6194	11900	15750	10191

Koko maa	1470177	1656	165004	359265	467719	375492	102697
----------	---------	------	--------	--------	--------	--------	--------

Vihdissä suurin osa eläkkeistä on suuruusluokkaa 1200-1799 €/kk, mikä vastaa koko maan tilannetta.

2.3 Ikäihmisten sosiaali- ja terveystalouden palvelurakenne 2013 –2017

Alla oleva taulukko kuvaa palvelurakennetta vuosina 2013 -2017 yli 75 vuotta täyttäneiden vihtiläisten osalta.

Ikäihmisten palvelurakenne Vihdissä 2013-2017 Yli 75-vuotiaat, % vastaavasta ikäryhmästä

	2013	2014	2015	2016	2017
Kotona asuvat	91	91	92	92	90
Säännöllisen kotihoidon piirissä	10	12	11,5	10,5	10
Tehostetussa asumispalvelussa	7	7	7,5	7	7
Omaishoidon tuen piirissä	5	4	4	4,5	4,5
Pitkäaikaisessa laitoshoidossa	2	2	0	0	0

3 TAVOITTEET

Työryhmä on asettanut kaudella 2014-2016 ikääntyvän väestön tukemiseksi alla olevat tavoitteet (1-4):

- **Tavoite 1. Terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen**
- **Tavoite 2. Osallisuuden lisääminen ja syrjäytyneisyyden ehkäisy**
- **Tavoite 3. Turvallinen asuminen omassa kodissa mahdollisimman pitkään**
- **Tavoite 4. Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa.**

Eri toimialoilla tehtyjä toimenpiteitä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja edistämiseksi on kuvattu seuraavassa kunkin tavoitteen alle:

Tavoite 1. Terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen

Toimenpiteet 2014-2016

Elinvoimapalvelut:

- Maankäytön suunnittelussa terveyttä ja hyvinvointia tuetaan luomalla monipuolisia ja virikkeellisiä elinympäristöjä, jotka muodostuvat rakentamisen ohella riittävästä, ympäristöhäiriöiltä suojatuista vapaa-alueista (esim. puistot).
- Liikuntapalvelun tavoitteena on tukea kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia koko ikäluokassa. Ikäihmisten osalta tavoite on tukea ja ylläpitää hyvää lihaskuntoa, mahdollistaa sosiaalinen kohtaaminen ja tuottaa iloa ja virkistystä. Vastaavasti liikuntapaikkoja ja alueita suunniteltaessa keskeistä on saavutettavuus ja esteettömyys. Kausiohjaus sisältää erillisen ikäihmisten osion. Osanottomaksut toimintaan ovat selkeästi matalampia kuin muun väestön. Liikuntapalvelut ovat mukana eri ikäihmisiä koskevissa hankkeissa sekä tapahtumissa yhteistyössä eri järjestöjen kanssa.

Sivistyskeskus / Kirjastopalvelut:

- Kirjaston tarjoamat tilat, aineistot ja tapahtumat ovat hyvinvointia edistävää työtä. Tutkimusten mukaan lukemisella on myönteinen vaikutus ihmisen hyvinvointiin ja kulttuuriharrastuksen on todettu olevan yhteydessä terveyteen, sekä ennustavan pidempää elinikää. Kirjastot ovat tärkeä kulttuuripalvelu, etenkin pienituloisille maksuttomuutensa vuoksi.
- Museo tarjoaa mahdollisuuden kulttuurin harrastamiseen ja sen myönteisistä terveysvaikutuksista nauttimiseen kaikille avoimissa ja pääsääntöisesti maksuttomissa näyttelyissään ja tapahtumissaan. Museo pyrkii vaikuttamaan myös muuttuvaan paikalliseen ympäristöön vaalimalla kulttuurimaisemaa ja historiaa.

Perusturvakuntayhtymä Karviainen

- Ikäihmisten sosiaalityön tavoitteena on vastata ikäihmisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeeseen ennaltaehkäisemällä siirtymistä raskaampien palvelujen piiriin. Ikäihmisten palvelutarpeenarvointiin pyritään vastaamaan seitsemän arkipäivän sisällä.
- Ikäihmisten sosiaalipalvelujen odotusajat julkaistaan puolivuositain. Tavoitteena on, että kotihoidon asiakas saa kiireellisessä tilanteessa palvelun heti ja muussa tapauksessa 1-3 päivän sisällä, ateriapalvelun saa 1-3 päivän sisällä. Omaishoidon tuen odotusaika on ollut n. 19 - 30 vuorokautta hakemuksen

jättämisestä palvelun saamiseen vuonna 2017 ja 2018. Tehostetun palveluasumisen odotusaika on ollut n. 3 kk hakemuksen jättämisestä palvelun saamiseen vuosina 2017 ja 2018,

- Muistipoliklinikan tavoitteena on ollut tunnistaa ja löytää muistisairaudet mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Muistipoliklinikka koordinoi ja seuraa hoidon ja palveluiden toteutumista sekä lisää tietämystä muistisairauksista ja edistää myönteistä asennoitumista muistisairautta kohtaan sekä antaa omaisille ja läheisille tarvittavaa ohjausta.

Tavoite 2. Osallisuuden lisääminen ja syrjäytyneisyyden ehkäisy

Toimenpiteet 2014-2016

- Vihdin kunta on kehittänyt toimitilojen tilanvarausjärjestelmää osana kolmannen sektorin toimijoiden toimintaedellytysten tukemista. Tilavarausjärjestelmän kehittäminen jatkuu osana avustusperiaatteiden uudistamista. Lisäksi tarkoituksenmukaista on selvittää neuvonta- ja ohjauspistetyyppisen toiminnan järjestämismahdollisuuksia ja -edellytyksiä, joka osaltaan tukisi myös ikäihmisten hyvinvointia ja syrjäytymisen ehkäisyä.

Konsernipalvelut:

- Palveluliikenteen viikoittaiset asiointimatkat ovat monelle ikääntyneelle ihmiselle sosiaalinen tapahtuma, jonka aikana vaihdetaan kuulumiset kuljettajan ja muiden matkustajien kanssa. Palveluliikenteen käyttäjät ovat suurelta osin vakiokäyttäjiä, joiden keskuudessa vallitsee omanlaisensa yhteishenki.
- Vihdin kunnassa toimii kuntalain § 27 mukainen vanhusneuvosto, jonka kunnanhallitus on asettanut Vihdissä jo vuonna 2013. Vanhusneuvoston toiminta on ollut vuosina 2014-2016 Vihdissä aktiivista ja neuvosto on kokoontunut noin kerran kuussa (pl kesäkausi). Neuvostossa ovat edustettuina eri vanhus- ja eläkeläisyhdistykset sekä palvelutalojen, seurakunnan sekä kunnan edustajat.
- Neuvostolla on tärkeä rooli ikäihmisten hyvinvointia edistävänä vaikuttamistoimielimenä ja ikäihmisten asioiden edunvalvojana. Toiminnassaan vuosina 2014-2016 neuvosto on valvonut toimintasuunnitelmansa mukaisia tehtäviä hoitaessaan ikääntyvän väestön etua nostaen esiin esimerkiksi Karviaisen kotona asumista tukevien ja syrjäytymistä ehkäisevien palvelujen kehittämistarpeita, tekemällä aloitteita sekä antamalla lausuntoja, joissa se tuo ikääntyvän väestön näkökulman esiin keskeisissä päätöksissä, kuten mm. kunnan strategiavalmistelun, kaavojen ja liikennesuunnittelun osalta. Lisäksi neuvosto on vuosina 2014-2016 tavannut vuosittain kunnanjohtajan sekä seurannut alueellista ja kansallista keskustelua, mm. osallistumalla valtakunnallisiin ja alueellisiin vanhusneuvostojen yhteistilaisuuksiin. Neuvosto on pyrkinyt toiminnassaan siten parantamaan tiedonkulkua ja toimimaan myös viestinviejänä kunnan ja ikääntyvän väestön välillä jäsentensä ja taustajärjestöjensä ansiosta. Ikääntyvän väestön hyvinvoinnin ja aktiivisen arjen tueksi neuvosto on koonnut yhteen myös järjestöjensä tuottamat arjen hyvinvointia tukevat palvelut.

Elinvoimapalvelut:

- Ikäihmisten osallisuutta tuetaan maankäytön suunnittelussa lakisääteisten vuorovaikutusprosessien ohella vapaaehtoisella kunnan ja vanhusjärjestöjen vuoropuhelulla. Maankäytön suunnittelulla kunta pyrkii luomaan tiloja ja mahdollisuuksia yhteisöllisyyden syntymiselle.
- Liikuntapalvelut toteuttivat yhdessä 100-kuntaa-hankkeen kanssa liikuntapalvelua ja liikuntapaikkoja koskevan kuntalaiskyselyn 2016. Vastaava uusintakysely tehdään syksyllä 2018. Kyselyllä saatiin nostettua esiin eri ikäisen väestön odotuksia, jotka on voitu huomioida eri liikuntasuunnittelussa. Ikäihmisten liikuntapuiston hyvä kokemus on liikuntavälineiden osalta otettu osaksi kaikkea liikuntasuunnittelua. Ikäihmisten liikuntavälineitä on tulossa niin Vihdin kirkonkylälle lähiliikuntapaikan peruskorjauksen yhteydessä kuin Etelä-Nummelan liikuntapuiston toteutuksen edetessä. Ikäihmisten omat esitykset ja lausunnot suunnittelun ja rakentamisen eri vaiheissa on ensiarvoisen tärkeää.
- Vanhusten viikon ohjelmassa liikuntapalvelut ovat aktiivisesti mukana toteuttamassa vaihtoehtoista toimintaa viikon aikana sekä osallistuvat ikääntyneiden ulkoilutuksen toteuttamiseen teemaviikolla
- Liikunnallisia teemaviikkoja ja liikuntapalvelun kausiohjauksen sisällön suunnittelussa yksittäisillä palvelujen käyttäjillä, eläkeläisjärjestöillä sekä vanhus- ja vammaisneuvostolla on keskeinen asema.
- Liikuntasiihteeri on vuosittain tavannut vanhusneuvoston ja saanut sen jäseniltä arvokkaita vinkkejä kausiohjelmaan.

Sivistyskeskus

/ Kirjastopalvelut:

- Kirjastossa toteutettiin asiakaskysely yli 65-vuotiaille vihtiläisille. Kyselyllä selvitettiin millaisia palveluja seniori-ikäiset toivovat kirjastolta. Kyselyn perusteella kirjastossa on lisätty musiikkitapahtumia ja aloitettu Kirjat kotiin – palvelu. Kirjasto tarjoaa Celian äänikirjapalveluja, jotta myös lukemisesteiset voivat nauttia kirjallisuudesta. Lisäksi mahdollisuus käyttää tietokonetta ja internetiä auttaa ehkäisemään digisyrjäytymistä. Vihdin kirkonkylällä toimii omatoimikirjasto, joka mahdollistaa kirjastopalveluiden käyttämisen myös palveluaikojen ulkopuolella.
- Paikalliset ihmiset ovat museon toiminnan elinehto. Museo kerää tietoa paikallishistoriassa sekä järjestämällä ryhmämuisteluita että haastattelemalla yksittäisiä henkilöitä. Tietoa kerätessä jokainen henkilö voi tuntea itsensä ja tietämyksensä arvokkaaksi. Museon tapahtumista suurin osa on aihepiirinsä puolesta iäkkäille ihmisille sopivia ja kannustaa heitä nauttimaan kulttuurista ja osallistumaan.

Nuorisopalvelut

- Nuorisofoorumi on aktiivisesti mukana mm. ulkoiluttaen ikäihmisiä eri teemaviikoilla
- Ikäihmisiä on ollut mukana mm. Lasten leiritoiminnan toteuttamisessa antaen arvokasta aikaansa jakaen sen lasten kanssa keskustelemalla ja avustamalla erilaisissa toiminnoissa leiriviikon aikana.

Kulttuuripalvelut

- Kansalaistoiminnan avustuksin tuetaan eläkeläisjärjestöjen omaa toimintaa sekä muiden järjestöjen, jotka toteuttavat toimintaa kohderyhmänä ikäihmiset. Tavoitteena on aktiivisen ikäihmisiä tavoittava toiminta.

Tavoite 3. Turvallinen asuminen omassa kodissa mahdollisimman pitkään

Toimenpiteet 2014-2016

Konsernipalvelut:

- Palveluliikenteen avulla ikääntyneiden ihmisten on mahdollista päästä asioimaan kuntakeskuksessa kerran viikossa, vaikka vointi ei enää sallisi omalla autolla ajamista tai linja-autolla kulkemista, eikä lähistöllä ole sukulaisia tai muita auttavia tahoja. Vaikka kuljettajan avustamismahdollisuus itse asiainnissa on rajallista, pyritään matkustajia auttamaan tarpeen mukaan esimerkiksi autosta poistumisessa tai ostosten nostamisessa.
- Asuminen kotona edellyttää, että asunto on esteetön ja sellaisessa kunnossa, että asuminen siellä on terveellistä ja turvallista. Vuodesta 2017 alkaen muuttuneen käytännön mukaisesti kunnan sijaan Asumisen rahoitus- ja kehittämisskeskuksen (ARA) myöntää kotona asumisen tukemiseksi tarkoitetut asuntojen korjausavustukset. Turvallisen kotona asumisen tukemiseksi kunta on kuitenkin edelleen tiedottanut ARA:n hakuilmoitukset myös paikallisesti. Tämän on katsottu tukevan suunnitelmassa esitettyjä tavoitteita kotona asumisen tukemisesta, kun tieto ARA:n kotona asumisen tukemiseksi tarkoitettujen korjausavustusten hakemisesta saatetaan myös paikallisesti kohderyhmän tietoon Vihdin alueella.

Elinvoimapalvelut:

- Elinvoimapalvelut on toiminnallaan luonut edellytyksiä sille, että asuntotuotannossa on huomioitu/ on mahdollista huomioida eri ikäryhmät. Maankäytön suunnittelulla on pyritty luomaan turvallisia ja esteettömiä elinympäristöjä, jotka tukevat kuntalaisia eri elämänvaiheissa. Elinvoimapalveluiden tekemisessä toimenpiteissä on ajanjaksolla huomioitu muuttuvat ja yksilöllistyvät asumispreferenssit, mistä on hyvänä esimerkkinä Etelä-Nummelaan kaavoitettu Sepänpihan pienten omakotitalojen alue. Sepänpiha sijaitsee hyvien palveluiden ja joukkoliikenneyhteyksien äärellä ja on siten hyvä vaihtoehto asuinpaikaksi esimerkiksi aktiivisille ikäihmisille.
- Vihdin kunta on myös MAL-sopimuksen luvun 4.1.1 mukaisesti sitoutunut edistämään tietyn edellytyksin valtion tukemaa tavallista 40-vuotista korkotuki vuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien vuokra-asuntotuotantoa, sekä siten osaltaan myös kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen rakentamista ikäihmisille Vihdissä.
- Liikuntapalvelun kouluttamat ja ohjaamat lähimmäisen liikuttajat ja lähiliikuttajat jakavat liikunnallista yhdessäoloa kahdelta eri suunnalta. Lähimmäisenliikuttajat toimivat kotona asuvan ikäihmisen liikuntaystäväinä hänen kotonaan tai lähipiirissään. Lähimmäisenliikuttajat taas järjestävät liikunnallista iloa ja virkistystä niille kotona asuville ikäihmisille, jotka pääsevät vielä itsenäisesti liikkumaan omin avuin yhteisiin kokoontumispaikkoihin.

Perusturvakuntayhtymä Karviainen:

- Kotihoidon tavoitteena on tukea ja auttaa asiakkaita selviytymään omatoimisesti omassa kodissaan elämänsä eri vaiheissa.

Tavoite 4. Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa

Toimenpiteet 2014-2016

Konsernipalvelut:

- Yhteistyön merkitys eri toimijoiden kanssa korostuu kunnan toiminnassa, ja samalla erityisesti vihtiläisten järjestöjen rooli kasvaa aktiivisten kuntalaisten arjen ja hyvinvoinnin tukemisessa. Kunta on osaltaan pyrkinyt edistämään yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Kunta tarjoaa kuntalaisille tietoa Vihdin alueella toimivista järjestöistä sekä tiloja eri järjestöjen käyttöön. Viime vuosina on kehitetty toimitilojen tilanvarausjärjestelmää osana kolmannen sektorin toimijoiden toimintaedellytysten tukemista.
- Vihdin kunta tiedottaa kuntalaisille alueella toimivista järjestöistä ja harrastusmahdollisuuksista sekä asukkaiden hyvinvointia tukevista hankkeista järjestöjen kanssa. Kunta myös pyrkii viestinnällään edistämään asukkaiden hyvinvointia sekä tiedonkulkua palveluista ja tapahtumista.

Kunnan verkkosivujen päivittämisen yhteydessä vihtiläisistä järjestöistä on koottu luettelo Vihdin kunnan verkkosivuille järjestöjen antamien tietojen perusteella. Vihdissä toimii useita aktiivisia järjestöjä ja harrastusseuroja, joissa on tarjolla arjen hyvinvointia tukevia aktiviteetteja, mutta myös ikäihmisille suunnattuja liikunnallisia tai muita arjen tukea tarjoavia palveluja. Verkkosivuille on koottu niin kulttuuri- ja liikuntajärjestöjen, poliittisten järjestöjen kuin myös muiden järjestöjen tiedot sekä kylätoimikuntien ja yhdistysten tiedot. Verkkosivujen järjestötietoja päivitetään järjestöiltä saatujen ilmoitusten perusteella.

- Vanhusneuvosto on koostanut yhteen tiedot jäsenjärjestöjensä tuottamista aktiviteeteista sekä osallistunut mm. perusturvakuntayhtymä Karviaisen Vihdissä järjestämään Ikäihmisten hyvinvointipäivään, jossa ikäihmisillä on ollut mahdollisuus tutustua neuvoston ja kunnan toimintaan sekä neuvostossa edustettuina olevien vanhus- ja eläkeläisjärjestöjen tarjoamiin palveluihin/ohjelmaan ikäihmisille. Vihdin vanhusneuvosto on näin osaltaan edistänyt ikäihmisten arjen hyvinvoinnin tukemista tarjoamalla tietoa järjestöjen tuottamista palveluista ja madaltamalla kynnystä mielekkäiden harrastusten pariin pääsemiseksi.
- Wirtaa vihtiläisille vanhuksille jatkui entistä vahvempana vihtiläisiä ikäihmisiä liikuttavana, tukevana, yksinäisyyttä lievittävänä kolmannen sektorin palvelumuotona. Kohderyhmänä olivat edelleen ne ikäihmiset, jotka eivät päässeet kodeistaan käyttämään yleisiä palveluja tai jotka olivat yksinäisiä ja vaarassa menettää hallinnan kotona asumiseen.

Elinvoimapalvelut:

- Kolmas sektori on huomioitu kasvavassa määrin elinvoimapalveluiden toiminnassa, esimerkiksi harrastustoiminnalle on syntynyt mahdollisuuksia yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Hyvinä esimerkkeinä tästä toimivat mm. kunnan omistamilla alueille toimivat kolmannen sektorin ylläpitämät viljelyspalstat.
- Liikuntapalvelun keskisenä kumppanina tilaisuuksien ja tapahtumien osalta toimii eri paikalliset järjestöt
- Järjestöt tavataan kaksi kertaa vuodessa. Näissä tapaamisissa käsitellään ajankohtaisia aiheita.

Sivistyskeskus:

- Museo tekee paljon yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa esimerkiksi näyttelyiden ja tapahtumien järjestämisessä. Järjestöjen kautta voidaan aktivoida laajempaa joukkoa ikäihmisiä museon toiminnan pariin ja hyötyä molemminpuolisesta tietotaidosta.

Suunnitelmakausi 2019-2021

Tavoitteet ovat samat suunnitelmakaudella 2019-2021. Hyvinvointia edistävää toimintaa järjestetään kunnassa sekä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, kuten järjestötoimintana, kulttuuritilaisuuksina ja mahdollisuuksina toimia vapaaehtoistoiminnassa. Ikääntyneiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisätään. Esteettömyys kunnassa edistää itsenäisen elämän mahdollisuuksia. Ikääntyneen kotona asumisen tukeminen on ensisijaista.

Tavoitteiden toteutumista arvioidaan seuraavan kerran suunnitelman päivittämisen yhteydessä. Seuranta ei ole tarkoituksenmukaista tehdä tätä ennen, koska suunnitelmakausi määräytyy valtuustokauden mukaan ja edellinen seurantakausi on ollut poikkeuksellisesti vain kaksivuotinen.

Tavoitteisiin pääsemiseksi tarvittavat toimenpiteet ilmenevät kappaleessa 4., joka on jaettu alaotsikoiksi palvelukeskuksittain. Tavoitteiden toteutumisen edellytyksenä on, että tarvittaviin toimenpiteisiin on riittävät aineelliset ja taloudelliset voimavarat sekä henkilöstöresurssit.

4 VASTUUNJAKO

Edellä kappaleessa 3 määritellyt tavoitteet vaativat vastuunjakoja toimenpiteiden toteuttamisesta eri hallintokuntien kesken. Seuraavassa käydään läpi hallintokuntien ja toimialojen mahdollisuudet ja vastuut määriteltäviin tavoitteisiin pääsemiseksi.

4.1 KONSERNIPALVELUT

Vihdin kunnan keskushallinnon, konsernipalveluiden, tarkoituksena on taata kunnallisen demokratian toimivuus, tukea elinvoimaisuutta, elinkeinoelämän kilpailukykyä ja asukkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä kehittää paikallisia asumis- ja elinoloja.

Konsernipalveluiden tehtävänä on tukea kunnallisen päätöksenteon sujuvuutta sekä kuntalaisten osallisuutta, mutta myös luoda henkilöstölle edellytykset sujuvaan palveluun, huolehtia konserninäkökulman välittämisestä kaikkeen päätöksentekoon sekä tuottaa kuntakonsernin toimintayksiköille niiden toimintaa tukevia palveluja kilpailukykyisesti.

Konsernipalvelut vastaavat Vihdin kunnan vanhusneuvoston toiminnasta kunnanhallituksen alaisuudessa ja tuottaa yhdessä elinvoimapalvelujen ja muiden keskusten kanssa kunnassa ikäihmisten hyvinvointia edistäviä palveluja niin asumisen ja liikkumisen, järjestöyhteistyön ja osallisuuden, kuin myös sivistyspalvelujen osa-alueilla. Lisäksi hyvinvointia tukevat ja edistävät perusturvakuntayhtymä Karviaisen ikäihmisille tarjoamat terveys- ja sosiaalipalvelut.

4.1.1 Asuminen, asuntotuotanto ja korjausavustukset

Tärkeä osa ikäihmisten hyvinvointia on asumisen ja arjen sujuvuus. Turvallinen asuminen omassa kodissa mahdollisimman pitkään on yksi ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi laaditun suunnitelman nimetty tavoite, jota Vihdin kunnassa pyritään edistämään eri keinoin.

Asuminen kotona edellyttää, että asunto on esteetön ja sellaisessa kunnossa, että asuminen siellä on terveellistä ja turvallista ottaen huomioon myös asukkaan omat voimavarat sekä varallisuus. Hyvinvoinnin tukeminen ja kotona asumisen edistäminen liittyy asuntojen saatavuuden ja kunnan ohella olennaisesti myös kunnassa harjoitettavaan maankäyttöpolitiikkaan ja tulevien vuosien asuntotuotantotarpeisiin sekä kotiin tarjottavien tukipalveluiden saatavuuteen. Kotona asumisen tukeminen on siten monia kunnan ja perusturvakuntayhtymä Karviaisen palveluja ja toimialoja yhtäaikaisesti koskettava kokonaisuus, jota tässä asiakirjassa käsitellään kokonaisuutena.

Vuokra-asunnot ja asumisoikeusasunnot

Vihdin kunnalla ei ole tällä hetkellä vapaita kunnan omistamia omia vuokra-asuntoja. Kunta tiedottaa kotisivuillaan Vihdin kunnan alueella toimivien yleishyödyllisten yhteisöjen (valtakunnalliset vuokrataloyhtiöt) yhteystiedoista, asunnoista ja hakumahdollisuuksista. Lisäksi näiden vuokra-asuntoja tarjoavien yhtiöiden omilla internet-sivuilla on lisätietoa asuntokohteista, vapaista asunnoista ja niiden hakemisesta. Asunnon saantiin vaikuttavat asunnontarve, varallisuus ja tulot. Ensisijaisesti vanhusväestölle tarkoitettuja normaaleja vuokra-asuntoja on tarjolla Sato Oyj:llä Vihdin kirkonkylässä.

Kunta tiedottaa kotisivuillaan myös asumisoikeusasuntojen hakumenettelystä. Asumisoikeusasuntoasiat on keskitetty Helsingin kaupungin kiinteistöviraston asunto-osastolle, sillä Helsingin seudulla on yhteinen asumisoikeuden markkina-alue. KUUMA-

kunnat, joihin kuuluvat Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Sipoo, Tuusula, Pornainen ja Vihti ovat liittyneet tähän Helsingin, Espoon ja Vantaan kanssa yhteiseen markkina-alueeseen.

Vihdin kunnan verkkosivuilla on tarjolla lisätietoa Vihdin alueella toimivien asumisoikeusasuntoja tarjoavien yhtiöiden yhteystiedoista, asunnoista ja hakumenettelyistä sekä asumisoikeusasuntoihin liittyvien viranomaistehtävien järjestämisestä.

Korjausavustukset ja kotona asumisen tukeminen

Asuminen kotona edellyttää, että asunto on esteetön ja sellaisessa kunnossa, että asuminen siellä on terveellistä ja turvallista huomioon ottaen asukkaan voimavarat. Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin edistämiseksi sekä ikääntyneiden henkilöiden asuntojen remontoimiseen kotona asumista paremmin tukeviksi on saatavissa tietyin edellytyksin valtion rahoittamaa korjausavustusta. Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjausavustuksen tarkoitus on parantaa iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia kotona asumiseen.

Vuoden 2017 alusta lähtien asuntojen korjausavustusten myöntäminen ja käsittely on siirtynyt kunnalta Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseksi (ARA:lle). Kunnilla ei siten enää ole korjaus-avustuslain mukaisia lakisääteisiä tehtäviä, vaan niitä hoitaa vuodesta 2017 lähtien ARA.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) vastaa korjausavustusten myöntämisestä ja käsittelystä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että asunnon korjausavustushakemus jätetään Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseen, ARA tekee avustuspäätöksen ja hoitaa avustusten maksamisen.

Uuden korjausavustuslain myötä myönnettäviä avustuksia ovat:

- korjausavustukset ikääntyneiden ja vammaisten asuntoihin,
- (taloyhtiöt) hissiavustus (uuden hissien asentamiseen) sekä
- esteettömyysavustus.

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjausavustuksessa on jatkuva haku, hissi- ja esteettömyysavustuksissa on myös jatkuva haku, mutta näitä avustuksia myönnetään vuosittain niin kauan kuin tähän avustusmuotoon tarkoitettua määrärahaa riittää.

Avustusten myöntämisessä sovelletaan lakia asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksista (1087/2016), valtioneuvoston asetusta asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksista (1373/2016) sekä valtionavustuslakia (688/2001). Avustuksen saamiselle on asetettu tiettyjä edellytyksiä, joiden tulee täytyä, jotta avustusta voidaan myöntää. Avustuksensaajan ja hänen ruokakuntansa on oltava tulojensa ja varallisuutensa vuoksi kokonaisuutena arvioiden sellaisessa asemassa, että avustuksen myöntäminen on tarpeen korjaustoimenpiteiden toteuttamiseksi.

Tarkempia lisätietoja ja apua

1. **Vanhustyön keskusliiton korjausneuvojat:** avustusten hakemisessa ja korjaus- ja muutostarpeiden arvioinnissa. Tarvittaessa korjausneuvojat auttavat myös muutostyöt suorittavan urakoitsijan etsimisessä. Korjausneuvonta on maksutonta.

2. **Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus:** avustusten myöntämisestä ja edellytyksistä. Neuvoa saa ottamalla yhteyttä ARA:n korjausavustusten puhelin- ja sähköpostipalveluun (p. 029 525 0818).
3. **Lisäksi avustusten myöntämisestä on olemassa ARA:n korjausavustusohje (2018)**, joka on saatavissa verkossa osoitteesta:
<http://www.ara.fi/download/noname/%7BEC64AB7A-C0D1-4945-9618-123850DC0031%7D/126515>

Tuloarvioinnissa käytetään vuositason keskiarvoa. Korjausavustusasetuksen (1373/2016) 4 §:n tuloarajat ovat 1.7.2018 alkaen seuraavat:

Asunnossa asuvan ruokakunnan pysyvät yhteenlasketut bruttokuukausitulojen enimmäismäärät ovat:			
Henkilöluku	2	3	4
Tulot (brutto) €/kk	3400	4200	5000

Veteraaneilla tai veteraanin leskillä ovat korotetut tuloarajat:			
Henkilöluku	1	2	3
Tulot (brutto) €/kk	2600	4420	5460

Muu kotona asumisen tuki:

Asuntojen esteettömyyden ja turvallisuuden edistämisen ohella ikäihmisten asumista kotona tuetaan myös sosiaali- ja terveydenhuollon palveluilla. Palvelut Vihdissä tuottaa perusturvakuntayhtymä Karviainen, ja niiden piiriin hakeudutaan Karviaisen *Ikäihmisten palveluohjauksen ja neuvonnan kautta*. Lisätietoja näistä palveluista luvussa Perusturvakuntayhtymä Karviaisen palvelut.

Vihdin kunnan asuntotuotanto ja hyvinvoinnin edistäminen

Ikääntyneen väestön hyvinvointia asumisen näkökulmasta pyritään tukemaan myös laadukkaana maankäytön suunnittelun avulla. Vihdin kunta on sitoutunut valtion ja Helsingin seudun kuntien välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen 2016-2019 (MAL-sopimus) mukaisesti luomaan edellytyksiä asuntotuotannon kasvattamiseen kysyntää vastaavasti. Vihdin kunta on sitoutunut siihen, että asuntotuotannosta n. 10 %:n tulee olla valtion tukemaa tavallista 40-vuotista korkotukivuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien vuokra-asuntotuotantoa. Tämä edistää osaltaan kohtuuhintaisten asuntojen saatavuutta Vihdin alueella, sillä valtion tukeman asuntotuotannon osalta myös vuokratasot ovat säädeltyjä.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) talokohtaisten lainojen osalta kunta vastaanottaa hakijoiden / rakennuttajien talokohtaiset korkotukilainahakemukset ja antaa niistä lausunnot. Kunta puoltaa tarpeeseen perustuen korkotukilainahakemuksia, kuten mm. lainahakemuksia ikäihmisten palveluasuntojen rakentamiseen. Vihdin kunta on tontinluovutuksessaan kiinnostunut tutkimaan myös uusia senioriasumisen konsepteja ja luomaan edellytyksiä senioriasuntotuotannolle tarvetta vastaavasti.

4.1.2 Asiointi- ja palveluliikenne

Asiointi- ja palveluliikenteet ovat kaikille avointa joukkoliikennettä. Niiden ensisijainen tarkoitus on turvata asiointimatkat kuntakeskukseen haja-asutusalueilta. Kaikilla reiteillä kuljettajalla on mahdollisuus kutsusta poiketa hakemaan kotoa / viemään kotiin matkustajia aikataulun sallimissa rajoissa, minkä vuoksi asiointi- ja palveluliikenteet palvelevat hyvin ikäihmisiä. Kutsu tilataan suoraan kuljettajalta auton puhelinnumerosta. Poikkeamisesta ei peritä lisämaksua.

Vihdin kunta järjestää palveluliikennettä kahdella pienoislinja-autolla. Toinen auto liikennöi kolmena päivänä viikossa kirkonkylän suunnalla ja kahtena päivänä Vihtijärvellä. Toinen auto liikennöi kolmena päivänä viikossa Nummelasta. Nummelan palveluliikenne hoitaa kesäaikaan myös yhden lisäreitin, kun linja-autoliikenne on suppeampaa.

Asiointi- ja palveluliikenteen aikataulut löytyvät

- kunnan nettisivuilta osoitteesta <http://www.vihti.fi/palvelut/joukkoliikenne> ja
- Uudenmaan joukkoliikennesivuilta osoitteesta <http://www.uudenmaanjoukkoliikenne.fi/fi/vihti/aikataulut> .

Painettuja aikatauluja on saatavilla Vihdin kunnanvirastolta, Nummelan terveysasemalta, Nummelan linja-autoaseman matkahuoltoasiamieheltä, asiointi- ja palveluliikenteen autoista sekä Nummelan ja kirkonkylän kirjastoista.

4.1.3 Ikääntyneiden maahanmuuttajien hyvinvoinnin edistäminen

Kunnan maahanmuuttajille kohdistetut palvelut

Maahanmuuttajapalvelut ohjaa ja neuvoo asiakkaita kohti aktiivista kuntalaisuutta ja osallisuutta. Kansainvälisen suojelun piirissä olevien kotoutumista tuetaan vahvasti alkuvaiheessa ja asiakkaat tutustuvat arjen käytäntöihin sekä yhteiskuntamme asettamiin velvollisuuksiin ja oikeuksiin. Heitä ohjataan olemassa oleviin palveluihin yhteistyössä mm. oppilaitosten, järjestöjen, terveys- ja sosiaalipalveluiden kanssa. Asiakkaat ovat tällä hetkellä koulu- ja työikäisiä.

Ikääntyneiden maahanmuuttajien hyvinvointia tukevat palvelut

Syrjäytymisen ehkäisemiseksi kiinnitetään huomiota edellä mainittujen ryhmien ulkopuolelle jääviin ja näin haavoittuvassa asemassa oleviin kuten vammaisiin, lapsiaan kotona hoitaviin sekä ikääntyneisiin. Maahanmuuttajapalvelut pyrkii varmistamaan, että ikääntyneetkin maahanmuuttajat löytävät palveluiden piiriin. Palveluista tiedotetaan ja ohjataan ikääntyneille suunnattuihin palveluihin ja opiskelemaan omaehtoisesti kieltä.

Tulevia tavoitteita ikääntyneiden maahanmuuttajien hyvinvoinnin tukemisen näkökulmasta 2019-2021:

Maahanmuuttajatyö on jatkuvassa kehittyvässä liikkeessä, jotta turvataan riittävät ja tarkoituksenmukaisten palvelut tarpeiden muuttuessa. Ohjausta ja viestintää kehitetään tavoittamaan maahanmuuttajat ja huomioiden eri ikäryhmien tarpeet. Etsimme toiminta- ja

yhteistyömalleja, jotka edistävät työn vaikuttavuutta ja sen seuranta. Kotoutumisen varmistamiseksi syrjäytymisvaarassa olevien tavoittaminen ja ns. matalan kynnyksen palvelut ovat tärkeitä. Toivomme edelleen hyvää yhteispeliä kunnassa tarjottavien virkistys- ja hyvinvointipalveluiden, kuten kulttuuri- ja liikuntapalveluiden, saavutettavuuteen ja kehittämiseen. Tavoitteena on innostaa maahanmuuttajat osallistumaan aktiivisina toimijoina ja toimintojen kehittäjinä.

4.2 ELINVOIMAPALVELUIDEN KESKUS SEKÄ INFRA- JA TUKIPALVELUIDEN KESKUS

Elinvoimapalveluiden keskus jakaantuu elinvoimapalveluihin (maankäyttö ja kaavoitus, mittaus- ja paikkatieto sekä elinkeino- ja markkinointipalvelut), ympäristöpalveluihin (rakennusvalvonta ja ympäristöpalvelut) sekä liikuntapalveluihin.

Infra- ja tukipalveluiden keskus vastaa muun muassa kunnallistekniikasta, tilapalveluista, tukipalveluista, vesilaitoksesta ja ateria- ja puhdistuspalveluista.

4.2.1 Maankäyttöön liittyvät palvelut

Elinvoimapalveluiden maankäyttöön liittyviin palveluihin kuuluvat kaavoitus-, kiinteistö- sekä mittaus- ja paikkatietopalvelut. Näiden avulla huolehditaan yhdyskuntarakenteen hallitusta ja tasapainoisesta kehittämisestä. Maankäytön suunnittelulla pyritään ennaltaehkäisemään asuinalueiden ongelmia ja edistämään monimuotoisuutta huomioimalla erilaiset sosioekonomiset taustat omaavat ihmiset.

Yhtenä kunnan **maapolitiikan** tärkeimmistä tehtävistä on huolehtia siitä, että maata on riittävästi saatavilla erilaisia tarkoituksia varten oikea-aikaisesti ja oikeilta sijainneilta. Maapolitiikalla luodaan siten edellytyksiä kaavoitukselle ja riittävälle asuntotuotannolle ja tontinluovutukselle erilaisiin tarpeisiin.

Kaavoitus puolestaan on kunnan maankäytön suunnittelua. Kaavoitustoimi huolehtii muun muassa yleis- ja asemakaavasunnittelusta. Kaavoituksen pitää pystyä palvelemaan entistä monipuolisempaa väestöä siten, että mahdollisimman moni viihtyy alueellaan. Kaavoituksessa luodaan edellytyksiä sille, että alueista muodostuu monimuotoisia myös ikäjakauman kannalta. Kaavoituksen tehtävä on huolehtia myös vapaa-alueiden, kuten puistojen riittävydestä ja saavutettavuudesta.

4.2.2 Kunnallistekniikka, tilapalvelu ja rakennusvalvonta

Kunnallistekniikan rakentaminen, kunnossapito ja hoito kuuluvat infra- ja tukipalveluiden keskuksen vastuulle. Kunnallistekniikka rakentaa, ylläpitää ja suunnittelee katu- ja viheralueita sekä hoitaa kunnan metsäomaisuutta. Varsinaiset katu- ja puistosuunnitelmat laaditaan asemakaavan mukaisille alueille.

Kunnallistekniikan suunnittelulla voidaan vaikuttaa tarkemmin katu- ja viheraluesuunnitteluun niin, että ikäihmisten suoriutuminen arkisista tehtävistä on mahdollisimman helppoa. Liikenteen esteettömyyteen vaikutetaan tehokkaasti katusuunnitelmavaiheessa. Esteettömällä ja turvallisella ympäristöllä tuetaan ikäihmisten ja toimintarajoitteisen omatoimista liikkumista ja vähennetään kuljetustarvetta. Katujen kunnossapidossa huomioidaan esteettömyys.

Monipuolisten virkistysreittien luominen ja säilyttäminen taajamissa on tärkeä osa viihtyvyyttä ja terveyden ylläpitoa. Tähän työhön kunnassa osallistuvat mm. kunnallistekniikka ja kaavoitus. Myös hyvät yhteydet joukkoliikenteen ja palveluiden äärelle pyritään turvaamaan.

Tilapalvelun tehtävänä on huolehtia kunnan omistamien kiinteistöjen rakennuttamisesta, kunnossapidosta, hoidosta ja vuokraamisesta.

Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa rakentamista ja kaavojen noudattamista. Lisäksi rakennusvalvontaviranomainen huolehtii työssään siitä, että mm. esteettömyyttä koskevat ajantasaiset vaatimukset tulevat rakentamisessa huomioiduksi.

4.2.3 Liikuntapalvelut

Ikäihmisten liikunnan tavoitteena on turvata omatoiminen selviäminen arkirutiineista mahdollisimman pitkään omassa tutussa ympäristössä. Liikunnalla pyritään ennalta ehkäisemään voiman ja kestävyuden alenemista, sekä edistämään mielenvirkeyttä.

Toiminnan suunnittelussa keskiössä on valtakunnalliset liikuntasuositukset, jota tukee vanhusneuvoston, vammaisneuvoston sekä eri potilasjärjestöjen asiantuntijuus. Valtakunnalliset teemapäivät toteutetaan paikallisesti laajan toimijaverkon kanssa.

Terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen

Liikuntapalvelut rakentaa palvelutoimintansa siten, että ikäihminen voi ylläpitää omaa terveystilaaan omaehtoisesti. Tätä edistävät hyvin suunniteltu esteetön lähiympäristö, soveltavan liikunnan liikuntapaikat sekä laaja palvelutuottajien verkoston toteuttama toiminta.

Vihdin kunnan liikuntapalvelu tuottaa ikäihmisille suunnattuja palveluita vuosittain tehdyn kausiohjelman mukaisesti olemassa olevat resurssit huomioiden.

Osallisuuden lisääminen ja syrjäytyneisyyden ehkäisy

Ikäihmisten liikuntapalvelun kokonaisuutta tukevat niin vanhusneuvosto kuin vammaisneuvosto sekä eri potilas- ja liikuntajärjestöt. Seurakunta ja yksittäiset palvelutuottajat ovat erottamaton osa yhteistyötä. Monet yhteistyötilaisuudet ja koulutukset tukevat yhteisten tavoitteiden saavuttamista ja edistävät yhteistoimintaa.

Ryhmämuotoisen kausiohjauksen lisäksi liikuntapalvelut vie liikuntapalvelua niiden ulottuville, jotka eivät enää voi tavoittaa tätä toimintaa. Liikuntapalvelun kouluttaa ja ohjaa vapaaehtoisia vertaisohjaajia. Vertaisohjaajista osa toimii lähiliikuttajina ja osa lähimmäisen liikuttajina. Lähiliikuttajat toteuttavat ryhmämuotoista liikuntatoimintaa eri osissa kuntaa ja lähimmäisen liikuttajat saapuvat liikuttamaan ikäihmistä hänen kotiinsa tai lähiympäristöön. Vapaaehtoistyö tarjoaa toimintaan osallistuvalla mielekkyyttä elämään, toimintaa arkeen ja liikkumisen mahdollisuuden. Toimintaan osallistuminen on maksutonta, mutta vertaisohjaajien koulutusta ja ohjausta voi tukea hankkimalla ns. Hyvän mielen passin.

Terveysliikunta pyrkii edistämään ja vaikuttamaan ikäihmisen omaehtoiseen toimintaan niin, että he liikkuisivat terveystensä kannalta riittävästi. Tätä tavoitetta tukevat parhaiten mm. perhe, muut omaiset, ystävät ja naapurit.

Järjestöyhteistyö

Vihdin kunnan alueella on runsaasti monenlaisia järjestöjä, joiden piirissä toimii paljon vapaaehtoisia ohjaajia. Liikuntapalvelu tukee näiden järjestöjen työtä ja näin pyrkii suuntaamaan ohjaajavoimia myös ikäihmisten liikuntaan.

Tavoitteet

Liikuntapalvelut on liikuntapalvelustrategiassaan asettanut seuraavat tavoitteet ikäihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi Vihdissä:

- Yksi erityisliikunnanohjaaja on nimetty ikäihmisten liikuntapalveluihin
- Ennaltaehkäisevä ryhmätoiminta ikäihmisille on osa vuosittaista kausiohjausta
- Liikuntapalvelut tukee liikuntajärjestöjen toteuttamaa ikäihmisten liikuntatoimintaa ja toimii kumppanina erilaisten tilaisuuksien ja tapahtumien järjestelyissä
- Saumaton palveluketju Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kanssa toimii
- Soveltava liikunta on osana liikuntapaikkasuunnittelua
- Liikunnan edistämiseksi on mahdollista lainata liikuntavälineitä liikuntapalveluilta.

4.3 SIVISTYSPALVELUT

Sivistyskeskus vastaa varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, perusopetuksesta ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta sekä nuoriso- ja aikuiskoulutuksesta sisältäen lukio-opetuksen, Hiiden Opiston, musiikkiopiston ja ammattikoulutuksen siltä osin, kun ne kuuluvat kunnan toimivaltaan.

Sivistyskeskuksen alaisuuteen kuuluu kulttuuri- ja kansalaistoiminta, joka pitää sisällään mm. kirjasto- ja tietopalvelut, museopalvelut, taiteen perusopetuksen ja ystävyyskuntatoiminnan.

Sivistyskeskuksen toimialueeseen kuuluu myös nuorisotyö.

4.3.1 Kirjasto- ja kulttuuritoimi

Kulttuurin hyvinvointivaikutuksista on olemassa paljon tutkimustietoa. Kulttuuriharrastukset alentavat verenpainetta ja stressihormonien tasoa, auttavat kohtaamaan elämän kriisejä ja ehkäisevät masennusta.

Kulttuuri tarjoaa ikääntyneille tietoa ja elämyksiä, lisää osallisuutta ja edistää henkisen pääoman ylläpitämistä ja kehittymistä.

Kirjasto

Kirjasto tarjoaa mahdollisuuden sivistykseen, opiskeluun, tiedon hankintaan, elämyksiin ja virkistymiseen. Vihdissä toimii kaksi kirjastoa, joista pääkirjasto sijaitsee Nummelassa ja lähikirjasto Kirkonkylässä. Elokuussa 2017 avautui Kirkonkylän kirjaston omatoimikirjasto, joka mahdollistaa sen, että asiakkaat voivat käyttää Kirkonkylän kirjastoa myös palveluaikojen ulkopuolella. Lisäksi kirjastoauto palvelee haja-asutusalueiden asukkaita. Kirjastosta tehdään pyydettyä vierailuja niin kouluille kuin palvelutaloille.

Kirjasto tarjoaa monipuolista aineistoa: kirjoja, sanoma- ja aikakauslehtiä, musiikkia, elokuvia ja pelejä. Kirjaston kokoelmista löytyy myös isotekstisiä kirjoja, selkokirjoja ja äänikirjoja. Lisäksi Celia, saavutettavan kirjallisuuden ja julkaisemisen asiantuntijakeskus, palvelee asiakkaita, joille tavallisen painetun kirjan lukeminen on vaikeaa sairauden, vamman tai vastaavan syyn vuoksi. Syitä voivat olla esimerkiksi näkövamma, heikentynyt näkö, heikentynyt lihaskunto tai muistihäiriöt. Asiakas voi lainata Celian äänikirjoja omasta lähikirjastosta tai rekisteröityä kirjastossa Celian verkkopalvelun käyttäjäksi, jolloin asiakas pystyy kuuntelemaan äänikirjoja kotoaan käsin tietokoneella tai mobiililaitteella.

Kirjastosta saa apua tiedonhaun opetukseen sekä tietokoneen ja internetin käyttöön. Vuosittain vanhustenviikolla lokakuussa järjestettävä valtakunnallinen SeniorSurf -päivä pyritään huomiomaan myös Vihdin kunnankirjastossa.

Kirjastossa järjestetään monenlaisia kulttuuritapahtumia niin kirjaston kuin yhteistyökumppaneiden toimesta. Kirjasto tarjoaa myös tilana mahdollisuuksia muun muassa erilaisten tapahtumien, teemapäivien, näyttelyiden ja tiedotustilaisuuksien järjestämiseen. Kirjastossa järjestettävät tapahtumat ovat pääasiassa ilmaisia ja avoimia kaikille. Kirjaston näyttelytilojen ohella Vihdissä voi käydä maksutta tutustumassa tasokkaisiin näyttelyihin galleria Pictorisissa.

Kirjastossa on käynnistetty Kirjat kotiin-palvelu. Palvelu on tarkoitettu henkilöille, jotka eivät korkean iän, sairauden, liikuntaesteiden tai vamman takia voi itse asioida kirjastossa.

Kirjakassi kootaan asiakkaan toiveiden mukaan ja se kuljetetaan asiakkaalle kotiin sovittuna päivänä kerran kuukaudessa. Palvelu on asiakkaalle maksutonta.

Kulttuuri

Vihdin kunnan organisaatiomuutoksen yhteydessä tehty päätös kulttuurituottajan tehtävän perustamisesta ja tehtävä on täytetty vuoden 2019 alusta alkaen.

Museo

Monet museot ovat miettineet, miten ikääntyvät ikäryhmät voisivat hyödyntää museoiden palveluja entistä enemmän. Huomion kiinnittyminen ikääntyneisiin pohjaa museoiden ja kulttuurin hyvinvointia edistävään vaikutukseen. Ikääntynyt voi osallistua museotoimintaan sekä kokijana että tekijänä oman kiinnostuksensa, halunsa ja kykyjensä mukaan. Elämykset ja museon rauhoittavasta ympäristöstä nauttiminen eivät saa olla kiinni iästä, asumismuodosta tai kunnosta.

Museon merkitys vanhusten hyvinvoinnille ja kuntoutumiselle on suuri. Moni vanhuksista kärsii yksinäisyydestä ja on vaarassa masentua sen vuoksi. Museaalinen vanhustyö on yksinkertaistaen sitä, että ammattitaitoisella työntekijällä on aito kiinnostus jokaisen ihmisen elämää kohtaan ja siitä kiinnostuksesta kumpuaa esille asioita, joiden avulla on mahdollista luoda arki, jossa ikäihminen kokee tulleen kuulluksi ja nähdyksi.

Museon välittämä kulttuuri itsessään vaikuttaa suojaavan sosiaalisia riskejä vastaan. Monipuolinen toiminta ja osallisuuden mahdollisuudet ovat avainasemassa sekä museon päämääriä että ennaltaehkäisevää sosiaalityötä ajateltaessa. Uudet museopedagogiset menetelmät ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa ovat tärkeitä museon keinoja vastata erilaisten ryhmien tarpeiden huomioimiseen.

Muistojen matkalaukku on oiva työkalu ikäihmisten kohtaamiseen ja muistojen jakamiseen. Laukun saapuessa järjestetään perehdyttämistilaisuus, jossa laukun sisältö, oheismateriaali ja käyttömahdollisuudet käydään läpi museon työpajaohjaajan opastuksella.

Taide friskaa mieltä on hanke, jonka kohderyhmänä ovat ikäihmiset hoitolaitoksissa. Tavoitteena on osallistaa ikäihmisiä esineiden, tarinoiden ja kuvallisen työskentelyn avulla. Projektiikäynneillä tuetaan ikäihmisten muistelutyötä sekä luodaan siltoja havainnoista ja mielikuvista ikäihmisen omakohtaisiin elämänkokemuksiin. Museo-opetus tarjoaa elämyksiä myös niille ikääntyneille, joiden tavoittamattomissa itse museorakennus on.

KAMUSENI –hanke: kaveriksi museoon seniorille – vanhustyön vapaaehtoisten aktivoiminen museovierailuihin seniorien kanssa. Se, joka lähtee mukaan, rikastuu itsekin yhteisestä vierailusta. Parhaimmillaan museo on sukupolvien välisen oppimisen paikka.

Kulttuuriluotsit ovat koulutettuja vapaaehtoisia kulttuuritarjontaan perehtyneitä vertaisohjaajia. He toimivat maallikko-oppaina museoissa ja houkuttelevat uusiin kokemuksiin.

Terveyttä kulttuurista –verkoston tavoitteena on ennalta ehkäisevien, parantavien ja inhimillisten toimintatapojen käyttöön saaminen. Verkosto on vapaamuotoinen ja vapaaehtoinen asiantuntijoiden yhteisö, jossa on noin 300 jäsentä; sosiaali- ja terveydenhuollon sekä museon ja kulttuurin ammattilaisia.

Ikääntyneille suunnatun **Taideapteekin** hyllyiltä löytyy museo- ja kulttuurilääkkeitä, jotka antavat voimaa erityisesti päiväkeskuksissa käyville, hoivaosastoilla asuville ja muillekin ikäihmisille.

KULTTA – Kulttuuria ja taidetta ikäihmisille –hankkeen tavoitteena on tuoda ikäihmisten museo- ja kulttuuritoiminta marginaalista keskiöön. Yhteisen toiminnan kautta on mahdollisuus avata sukupolvien välille kaksisuuntainen tietovirta.

Muistelutyö on otettu Suomessa osaksi vanhustyötä. Muistelu on sekä yksilöllistä että sosiaalista toimintaa. Yksilölle muistelu voi antaa voimavaroja, raivata tilaa yksilölliselle kokemukselle ja antaa kertojan tuntea itsensä arvostetuksi. Muistelu voi tukea identiteettiä ja itsearvostusta. Itsetuntemuksen lisääntyminen taas voi antaa tunteen oman elämän hallinnasta. Sosiaalinen, tavoitteellinen muistelu parantaa psyykkistä hyvinvointia, muistitoimintoja ja terveyttä.

Muistatko? on Museoviraston rahoittama hyvinvointialan yhteistyöhanke. Hankkeen tavoitteena on kerätä muistitietoaineistoa vanhusten työelämästä elämäkerrallisten muisteluhaastattelujen keinoin.

Muistatko – museopeda ikäihmisille –koulutuspäivä on Museoliiton järjestämä museoalan ammattilaisten koulutuspäivän, jonka aikana esitellyistä hankkeista valtaosa keskittyi muistiin ja muisteluun.

Ohjattu muisteleminen on yksi museon keino tukea ikäihmisten psyykkistä hyvinvointia. Tavoitteena on tarjota muistelun ja yhdessäolon kautta vanhukselle virkistäviä, eheyttäviä ja elähdyttäviä hetkiä. Se, että kuuntelee ja osoittaa mielenkiintoa ja ymmärrystä kertojan elämäntarinaa kohtaan on terapiaa, mitä museo voi ikääntyneelle tarjota. Muistisairailta, joilla lähimuisti ei enää toimi ja kognitiiviset kyvyt ovat heikenneet, menneen muistelemine voi tuoda suurta tyydytystä tähän hetkeen. Tuetulla muistelulla voidaan vastata muistisairaana ymmärretyksi tulemisen tarpeeseen, turvallisuuden tarpeeseen, hyväksytyksi tulemisen tarpeeseen sekä itsensä kykeneväksi kokemisen tarpeeseen. Muistelutyö voi olla osa muistin elvyttämistä muistisairailta ikäihmisillä.

Vihdin museon ammatillinen museopedagoginen osaaminen riittää hyvin ikääntyneen väestön kohtaamiseen monin eri tavoin. Toimintaa rajoittavina ongelmina ovat sekä hyvin rajalliset henkilöstöresurssit sekä museotilojen saavutettavuus sekä esteettömyys. Näiden epäkohtien vuoksi museo on joutunut rajoittamaan ikääntyneeseen väestöön suunnatun museopedagogisen toiminnan yksilö- sekä ryhmämuistelutapahtumiin ja erityisesti ikääntyneille räätälöityihin erityisopastuksiin.

4.3.2 Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelujen pääasiallinen kohderyhmä ovat vihtiläiset nuoret. Nuorisotyö kohtaa, tukee ja kasvattaa vihtiläisiä nuoria yhteistyössä muiden toimijoiden ja vapaaehtoisten kanssa. Työn tavoitteena on mahdollistaa nuorille osallisuuden kokemus siten, että he kokevat olevansa tärkeä osa Vihdin kuntaa. Ikääntynyt väestö ja nuoriso elävät hyvin erilaisissa olemistodellisuuksissa. Jotta molempien osapuolten keskinäinen kunnioitus toteutuu ja mahdollistuu, on avointa vuoropuhelua nuorten ja ikääntyneiden kuntalaisten välillä pyrittävä tukemaan.

Vihdin kunnan nuorisopalvelut pyrkii omalla toiminnallaan edistämään, tukemaan ja luomaan puitteita kyseiselle vuoropuhelulle.

4.4 PERUSTURVAKUNTAYHTYMÄ KARVIAINEN

Perusturvakuntayhtymä Karviainen on Karkkilan kaupungin ja Vihdin kunnan muodostama perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen kuntayhtymä. Jäsenkunnat ovat antaneet kuntayhtymälle tehtäväksi ja vastuulle järjestää asukkaalleen terveydenhuoltolain mukaiset palvelut mukaan lukien erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuoltolain ja sosiaalihuollon erityislakien mukaiset palvelut lukuun ottamatta lasten päivähoitoa.

4.4.1 Terveydenhuollon vastaanottopalvelut

Perusturvakuntayhtymä Karviainen tuottaa itsenäisesti asuville ikääntyneille kaikki perusterveydenhuollon vastaanottopalvelut palvelut kuten muullekin väestölle. Alueella toimiviin ikäihmisten asumispalveluyksiköihin viedään lääkäripalvelu säännöllisesti kunkin yksikön tarpeen mukaan. Näin säästetään asiakkaan voimia ja henkilökunnan työaika terveysaseman vastaanotolle tulemiseen verrattuna.

Sairaanhoidon vastaanotot

Lääkärin ja hoitajan vastaanotoilla tavoitteena on viivytyksetön yhteydenpäänti ja hoidon tarpeen arviointi ilman jonotusaikaa. Tavoitteena on, että asiakas pääsee lääkärin kiireettömälle ajanvarausvastaanotolle 14 vuorokauden kuluessa yhteydenotosta. Virka-aikaista kiireellisen hoidon vastaanottoa sekä Nummelan että Karkkilan sote – asemilla. Vastaanottoon on mahdollista tulla myös ilman ajanvarausta. Lohjan sairaalan (HUS) päivystys tarjoaa erikoissairaanhoidon päivystystä kiireellistä apua tarvitseville potilaille ympäri vuorokauden. Virka-ajan ulkopuolisina aikoina Lohjan sairaalan päivystyksen tiloissa toimii HUS:n järjestämä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystys kaikille sairaanhoitoalueen kuntien asukkailla.

Lääkinnällinen kuntoutus

Lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluvat kuntoutusneuvonta ja -ohjaus, potilaan toiminta- ja työkyvyn sekä kuntoutustarpeen arviointi, kuntoutustutkimus, jonka avulla selvitetään potilaan kuntoutusmahdollisuuksia, toimintakyvyn parantamiseen ja ylläpitämiseen tähtäävät terapiat sekä muut tarvittavat kuntoutumista edistävät toimenpiteet, apuvälinepalvelut ja sopeutumisvalmennus.

Karviainen järjestää potilaan hoitoon liittyvän lääkinällisen kuntoutuksen silloin, kun sen järjestäminen ei kuulu Kelan tai muun tahon vastuulle lainsäädännön perusteella.

Fysioterapiaa on lähipalveluna Karkkilan ja Nummelan terveysasemilla. Palvelu sisältää yksilö- ja ryhmävastaanotot ja vuodeosastojen fysioterapian. Kuntoutukseen kuuluu tarvittaessa kotikäynteinä apuvälinearviot ja fysioterapia neurologisille asukkailla. Muita lääkinällisen kuntoutuksen muotoja ovat mm. puheterapia, toimintaterapia ja erilaiset erikoisterapiat. Apuvälineiden (proteesit, liikkumisen apuvälineet jne.) ja kotona asumisen mahdollistavien muutostöiden myöntäminen kuuluu myös lääkinälliseen kuntoutukseen. Karviainen vastaa potilaan lääkinällisen kuntoutuksen suunnittelusta siten, että kuntoutus muodostaa yhdessä tarpeenmukaisen hoidon kanssa toiminnallisen kokonaisuuden. Näin ollen myös ostopalveluina tuotettavien palveluiden tarpeen arviointi ja toteutuksen seuranta tuotetaan omana toimintana.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Karviainen mielenterveys- ja päihdepalveluyksikön avopalvelut tuottavat kaikille yli 18-vuotiaille psykiatrisen sairaanhoitajien ja päihdetyöntekijöiden vastaanottopalveluja. Tavoitteena on matalan kynnyksen palvelujen tuottaminen siten, että päihde- ja mielenterveysongelmat hoidetaan yhtenä kokonaisuutena. Kotihoidon ja palveluasumisen asiakkaat saavat mielenterveys- ja päihdepalvelut osana muuta palvelua.

Muistipoliklinikka

Muistipoliklinikan toiminnan tavoitteena on muistiongelmia mahdollisimman varhainen tunnistaminen ja niistä kärsivien asiakkaiden ohjaaminen tutkimuksiin ongelmien syyn selvittämiseksi. Asiakkaat ovat pääsääntöisesti yli 65-vuotiaita. Lähetteen erikoissairaanhoidon asiakas saa tarvittaessa lääkärin vastaanotolta.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon palveluja tarjotaan Nummelan terveystaseman ja Pappilanpellon (Vihti kk) hammashoitoloissa. Suuhygienisti tekee suun terveystarkastuksia asumispalveluyksiköissä ja tarvittaessa kotihoidon asiakkaiden kotona. Tarvittavat erikoishammaslääkäripalvelut hankitaan yksityisiltä palveluntuottajilta. Virka-aikana hammaslääkäripäivystys on Karviaisen toimipisteissä ja iltaisin, viikonloppuisin ja arkipyhäisin hammaslääkäripäivystys on järjestetty Uudellamaalla kuntien yhteispäivystyksenä. Yöaikaisen ensiavun akuutteihin hammasvaurioihin tarjoaa HUS sairaanhoitopiirin suu- ja leukakirurginen päivystys.

Erityisryhmien palvelut

Tiettyjen erityisryhmien, esim. kehitysvammaisten, tarvitsemat vastaanottopalvelut hankintaan maksusitoumuksella tai erityishuolto-ohjelman ja/tai palvelusuunnitelman mukaan muilta palveluntuottajilta. Kehitysvammaisille näitä palveluja tuottavat mm. Eteva kuntayhtymä ja Rinnekoti -säätiö.

4.4.2 Ikääntyneiden sosiaalityö

Toiminnan tarkoituksena on järjestää vanhuspalvelulaissa vanhuspalveluikäisille (yli 63 vuotta täyttäneille) hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia terveystarkastuksia, vastaanottoja tai kotikäyntejä sekä sairauksien ja tapaturmien ennaltaehkäisyä.

Ikäihmisille suunnattuja palveluja ovat palvelutarpeen arviointi, palveluohjaus ja neuvonta, omaishoito ja muu sosiaalityö, sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetukset, veteraani- ja sotainvalidipalvelut, ikäihmisten asumispalvelut. Lisäksi Karviainen antaa lausunnot yksityisen sosiaalipalvelun luvan- ja ilmoitustenvaraisista palveluista.

Palveluohjaus on tarkoitettu palveluja tarvitseville ikäihmisille, heidän omaisilleen ja läheisilleen sekä ikäihmisten parissa työskenteleville. Neuvontaa, ohjausta sekä sairauksien ja tapaturmien ehkäisyä toteuttavat terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattilaiset kotikäynteinä sekä puhelin- ja vastaanotto toimintana. Neuvonta ja ohjaus kohdistuvat ikäihmisten palveluihin kuten asumista tukeviin palveluihin ja etuisuuksiin. Tavoitteena on tukea ikäihmisten omatoimista elämää ja kannustaa omien voimavarojen käyttöön sekä löytämään omia tarpeitaan vastaavat palvelut.

Palvelutarpeen arvioinnissa selvitetään monipuolisesti asiakkaan avun ja tuen tarve sekä toimintakyky hänen omassa toimintaympäristössään. Palvelutarpeen selvittäminen ja ensiarviointikäynti tehdään asiakkaan suostumuksella hänen kotiinsa. Arvioinnin apuna käytetään erilaisia toiminatakykymittareita. Mikäli palveluntarvetta ilmenee, asiakas ohjataan tarvitsemiensa palveluiden piiriin. Moniammatillista yhteistyötä toteutetaan omaisten, muiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten sekä kolmannen sektorin kanssa. Tarvittaessa asiakkaalle nimetään vastuutyöntekijä.

Veteraaneille järjestetään palveluja osana ikäihmisten palveluja. Palvelut ovat yksilöllistä ohjausta ja neuvontaa sekä palveluntarpeen arviointia. Veteraanien ja sotainvalidien laitos- ja avokuntoutus tapahtuu Valtionkonttorin ja kunnan myöntämällä määrärahoilla.

Omaishoidontuki ja sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelutuki liikkumista tukevat palvelut ovat määrärahasidonnaisia, ja ne myönnetään hakemuksesta. Omaishoidon tukea myönnetään sitovaan ja vaativaan hoitotyöhön. Liikkumista tukevat palvelut myönnetään hyväksytyjen myöntämisperusteiden mukaisesti.

Sosiaalihuoltolain mukaista yksityisten palveluntuottajien valvontaa toteutetaan Aluehallintoviraston ja Valviran ohjeistuksen mukaisesti.

4.4.3 Kotiin vietävät palvelut

Kotihoitoa tarjotaan ympärivuorokautisesti Karviaisen alueella. Kotihoito on hoito- ja palvelusuunnitelman mukaista säännöllistä tai tilapäistä, potilaan asuinpaikassa, kotona tai siihen verrattavassa paikassa toteutettua sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua. Palvelut tukevat asiakkaan päivittäisistä perustoiminnoista suoriutumista, tarjoten ohjausta, apua ja hoivaa eri tilanteisiin. Kotihoidossa hoidetaan eri-ikäisiä asiakkaita, ja myös saattohoito on mahdollista. Kotihoidon palveluita voidaan järjestää myös palvelusetelillä vuosittaisen talousarvion puitteissa.

Kotihoidon palveluja ovat kotipalvelu ja kotihoidon tukipalvelut (SHL 1301/2014) ja kotisairaanhoido (ThL 1326/2010). **Kotipalveluun** kuuluu asiakkaan hoidon tarpeeseen vastaaminen, ruoan ja ateriapalvelun turvaaminen sekä avustaminen peseytymisessä, vaatehuollossa, kodin ylläpitämisessä ja lääkehoidossa. **Kotisairaanhoidon** tehtävä on huolehtia terveyden- ja sairauden hoidosta sellaisten asiakkaiden kohdalla, jotka eivät pysty käyttämään kodin ulkopuolisia terveyspalveluja.

Karviaisessa kotihoidon palvelut on jaettu tukipalveluihin sekä tilapäiseen ja säännölliseen kotihoitoon. Kotihoidon tukipalvelut ovat usein ensimmäisiä palveluita, joita asiakas tarvitsee itsenäisen asumisen tueksi. Tukipalveluja ovat ateriapalvelu, asiointipalvelu, turvapalvelu, siivouspalvelu ja peseytymispalvelu. Tukipalvelun myöntämisen perusteet ovat palvelukohtaiset.

Tilapäinen kotihoito on hoiva- ja hoitopalvelua, jota myönnetään kotihoidon myöntämisperusteiden mukaisesti auttamaan asiakkaan sen hetkistä terveyden- tai elämäntilannetta. Tilapäistä kotihoitoa voi olla erilaisten toimenpiteiden jälkeinen kertaluonteinen tai muu lyhytaikainen avuntarve. Myös kotihoidon arviointi- ja kuntoutusjakso on tilapäistä kotihoitoa. Tilapäinenkin kotihoito muodostuu kotipalvelusta ja kotisairaanhoidosta.

Kotiutuspalvelujen tavoitteena on helpottaa asiakkaan kotiutumista sairaalasta. Kotiutus suunnitellaan yhdessä asiakkaan, läheisten, sairaalan sekä muiden hoitoon osallistuvien kanssa ja varmistetaan hoidon jatkuvuus.

Säännöllinen kotihoito myönnetään asiakkaalle, kun hoidon ja tuen tarve on jatkuvaa ja asiakas tarvitsee toistuvaa, päivittäistä tai useita kertoja viikossa tapahtuvaa apua. Palvelun toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö. Asiakkaalle laaditaan palvelutarvetta vastaava hoito- ja palvelusuunnitelma. Säännöllisen kotihoidon palveluista tehdään kirjallinen palvelu- ja maksupäätös.

4.4.4 Ympäri vuorokautinen pitkäaikainen hoiva eli tehostettu palveluasuminen

Tehostettuun palveluasumiseen/hoiva-asumiseen hakeudutaan, kun kotona asuminen ja selviytyminen eivät ole enää mahdollisia maksimaalisten kotihoidon palveluiden ja/tai omaishoidon turvin. Kotiin annettavat palvelut ovat ensisijaisia suhteessa palveluihin jotka edellyttävät muuttamista ja sisältävät sekä asumisen että palvelut.

Hoiva-asumisen asukkaiden avuntarve on jatkuvaa ja edellyttää henkilökunnan läsnäoloa ympäri vuorokauden. Hoiva-asuminen on avohoitoa ja verrattavissa kotona asumiseen.

Karviainen järjestää ympärivuorokautista hoiva-asumista omassa hoivakodissa ja ostaa hoiva-asumista eri toimijoilta. Ikäihmisten ympärivuorokautinen hoiva-asuminen on kilpailutettu. Hankinnan yhteydessä kaikki palveluntuottajat ovat sitoutuneet noudattamaan palvelukonseptia, joka määrittää vähimmäisvaatimukset palvelun laadulle. Palvelujen laatua ja sopimusten noudattamista ja toteuttamista hoivakodeissa seurataan säännöllisesti. Jokainen ympärivuorokautista hoivaa tarjoava yksikkö on laatinut omavalvontasuunnitelman, joka on julkisesti nähtävissä.

4.4.5 Laitoshoito

Potilaat saavat lääketieteellisesti perusteltua akuuttia, kuntouttavaa ja lyhytaikaista vuodeosastohoitoa joustavasti ja nopeasti. He tulevat osastolle lääkärin läheteellä Karviaisen päiväpäivystyksestä, potilassiirtoina erikoissairaanhoidosta (HUS) tai Lohjan arviointiosastolta.

Hoidon tavoitteena on edistää potilaan terveyttä kuntouttavan hoitotyön keinoin tukemalla potilaan omia voimavaroja. Hoitoa ohjaavat mm. potilasturvallisuussuunnitelma, saattohoitosuunnitelma sekä lääkehoitosuunnitelma. Saattohoitoon tulevalle potilaalle pyritään takaamaan mahdollisimman aktiivinen, arvokas ja oireeton loppuelämä.

Kuten tässä suunnitelmassa aiemmin on tuotu esiin vanhuspalvelulain (§ 14) mukaan pitkäaikaista laitoshoidon järjestetään vain poikkeustapauksissa. Laitoshoidon järjestämiseksi on oltava lääketieteelliset perusteet tai se on muuten perusteltava iäkkään henkilön arvokkaan elämän ja turvallisen hoidon kannalta.

4.4.6 Sosiaalipäivystys ja kriisipäivystys

Karviaisen hallinnoima alueellinen sosiaalipäivystys hoitaa kiireelliset sosiaalipäivystystehtävät sopimus kuntien alueella. Kiireellisissä tapauksissa sosiaalipalveluiden tarve arvioidaan välittömästi. Sosiaalipäivystyksen tehtävä on varmistaa palvelun saanti ensisijaisesti virka-ajan ulkopuolella, jolloin peruspalveluiden työntekijöitä ei ole tavoitettavissa.

Kriisipäivystys antaa kuntalaisille psykososiaalista tukea kriisitilanteissa kaikkina vuorokauden aikoina. Kriisipäivystyksen tarkoituksena on tuottaa kriisiapua asiakkaille traumaattisissa kriiseissä, kuten läheisen kuolintapauksissa, itsemurhayrityksissä, onnettomuuksissa, ryöstöissä, suuronnettomuuksissa, tulipaloissa, läheltä piti –tilanteissa jne. Asiakas ohjataan palveluun sosiaalipäivystyksen kautta hänen otettuaan yhteyttä hälytyskeskukseen.

5 YHTEISTYÖ JA KOLMAS SEKTORI

Kunta tekee yhteistyötä kunnassa toimivien julkisten tahojen, yritysten sekä ikääntyneitä väestöä edustavien järjestöjen ja muiden yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi.

Vihtiläisten järjestöjen ja yhteistyötahojen rooli ikäihmisten hyvinvoinnin tukemisessa on tärkeä ja kasvava myös tulevaisuudessa. Järjestöjen ja yritysten tuottamilla toiminnoilla edistetään ikäihmisten hyvinvointia ja samalla palveluilla on myös kunnan ja perusturvakuntayhtymä Karviaisen tuottamia palveluita täydentävä ja tukeva rooli ikäihmisten sujuvan arjen turvaamisessa. Kunta pyrkii osaltaan edistämään yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden ja yritysten kanssa. Kunta tarjoaa tiloja järjestöille ja kuntalaisille tietoa Vihdin alueella toimivista järjestöistä.

Vihdissä toimii useita aktiivisia järjestöjä ja harrastusseuroja, joissa on tarjolla arjen hyvinvointia tukevia aktiviteetteja. Liikunta-, harrastus- ja kulttuuritoiminnan sekä hyvinvointia edistävän sosiaalisen toiminnan, kuten ystävätoiminnan, ohella järjestöt tarjoavat ikäihmisille tukea sujuvan arjen ja kotona asumisen edistämiseksi, kuten esimerkiksi siivous- ja pihatyöpalveluita tai saatto- ja asiointiapua.

5.1 Vanhusneuvosto

Vihdin kunnassa toimii kuntalain § 27 mukainen vanhusneuvosto, jonka kunnanhallitus on asettanut Vihdissä 23.9.2013 ja hyväksynyt samalla vanhusneuvoston toimintasäännön (Kh 23.9.2013 § 218, liite 5).

Vihdin kunnan vanhusneuvoston toimintasäännön mukaisesti vanhusneuvosto on ikääntyneen väestön, iäkkäiden henkilöiden, perusturvakuntayhtymä Karviaisen, kunnan viranomaisten sekä vanhus- ja eläkeläisjärjestöjen yhteistyöelin, jonka kokoonpanon kunnanhallitus valitsee. Kunnanhallitus valitsee vanhusneuvostoon kahden vuoden toimikaudeksi kahdeksasta kymmeneen (8-10) jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet toimintasäännön mukaisin edellytyksin.

Vanhusneuvoston kokoonpano vaihtui edellisen kerran valtuustokauden vaihtuessa 1.6.2017 ja neuvoston tämänhetkinen toimikausi on siten 1.6.2017-31.5.2019, jonka jälkeen kunnanhallitus vahvistaa uuden kokoonpanon jälleen seuraavaksi kahdeksi vuodeksi.

Vihdin vanhusneuvostossa on edustettuina vihtiläisiä vanhus- ja eläkeläisjärjestöjä, kuten Vihdin kansalliset seniorit ry, Vihdin vanhustentuki ry, Eläkeliiton Nummelan Yhdistys ry, Nummelan eläkkeensaajat ry, Eläkeliiton Vihdin Yhdistys ry sekä Vihdin Eläkeläiset ry. Lisäksi neuvostossa on Perusturvakuntayhtymä Karviaisen edustaja, Vihdin seurakunnan, Vihdin kunnan ja Vihdin Vanhainkötisäatiön sekä Nummelan Kaarikeskussätiön edustajat.

Vanhusneuvoston toiminta on Vihdissä aktiivista. Neuvosto kokoontuu pääsääntöisesti kerran kuussa, pois lukien kesäajan kokoukset. Neuvoston toiminnan tavoitteena on parantaa ikääntyneen väestön mahdollisuutta vaikuttaa elinoloihin koskevien päätösten valmisteluun ja ikääntyneelle väestölle tärkeiden palvelujen kehittämiseen kunnassa. Neuvosto osallistuu ja seuraa perusturvakuntayhtymä Karviaisen ja Vihdin kunnan eri toimialojen palvelujen suunnittelua ja asioita, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka ikääntyneen väestön tarvitsemien palvelujen kannalta. Lisäksi neuvosto tekee aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja käsittelemistään

asioista. Vanhusneuvosto on myös kuluneella toimikaudellaan koonnut tiedot neuvostossa edustettuina olevien vanhus- ja eläkeläisjärjestöjen tarjoamista aktiviteeteista. Lista palveluista ja harrastusmahdollisuuksista on luvussa *Vihtiläiset järjestöt*.

5.2. Hiiden Opisto

Hiiden Opisto on vapaan sivistystyön lain (21.8.1998/632) alla toimiva oppilaitos, joka toimii sopimuskuntiensa Lohjan, Vihdin ja Siuntion alueella.

Opiston hallinto ja tehtävät

Vapaan sivistystyön laki kiteyttää Hiiden Opiston tarkoituksen ja tehtävän seuraavasti: järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta (21.8.1998/632). Lain ohella opiston toimintaa ohjaa Hiiden Opiston ylläpitämislupa, joka on uudistettu 1.1.2013 opetusministeriön toimesta. Ylläpitämisluvassa edellytetään Hiiden Opiston opetuksellisen otteen ja kansalaisopistopedagogiikan vahvistamista elinikäisen oppimisen hengessä. Opiston ikäihmisten opetuksessa noudatetaan näitä ylläpitämisluvan tehtäviä.

Hiiden Opiston toimintaa ohjaavat lain ja ylläpitöluvan ohella ylläpitäjäkunta Lohjan vetovoimalautakunta sekä sopimuskuntien edustajista koottu johtokunta. Opistotoimintaa johdetaan alueittain, aineosastot vastaavat opetuksen järjestämisestä sopimuskunnissa. Opistolla on toimisto Lohjalla. Rehtori vastaa koko opiston toiminnasta, strategiasta, opetuksesta, taloushallinnosta ja henkilöstöstä mutta myös Lohjan ja Siuntion alueesta. Apulaisrehtorin vastuulla on Vihdin aluehallinto. Aineosastojen suunnitteliijaopettajat ja päätoimiset opettajat vastaavat opiston opetustoiminnan suunnittelusta, sisällöstä ja toteutuksesta kaikissa sopimuskunnissa.

Ikäihmisten opinnot Hiiden Opistossa

Opiston kehittämissuunnitelmassa vuodelle 2021 asti nähdään tärkeänä ikäihmisten opintojen järjestäminen ja edelleen kehittäminen. Ikääntyvien opinnot perustuvat elinikäisen oppimisen periaatteeseen sekä ihmisen omaan haluun oppia ja kehittyä.

Kurssikokonaisuuksien tavoitteet, opetussuunnitelmat ja sisällöt vaihtelevat vuosittain palvelun niitä ikäihmisten toiveita ja tarpeita, jotka nousevat vallitsevasta yhteiskunnallisesta tilanteesta, ikäihmisten asemasta ja ikääntymisen mukanaan tuomista haasteista. Ikääntyvien opinnot tukevat ikääntyneiden hyvinvointia ja ylläpitävät ikäihmisten ja eläkeikäisten arjen virikkeellisyyttä. Kurssit myös ylläpitävät elinvoimaa ja toimintakykyä ikääntyvien tarpeet ja toiveet huomioiden.

Hiiden opiston kurssitarjonnassa on lukuisia päiväkursseja, joiden hintataso on normaalikursseja alempi eläkepäätöksen saaneille. Esim. atk-kursseissa on edullisissa kursseissa maininta tekstin lopussa: Kurssi on avoin kaikille ja soveltuu yli 63- vuotiaille. Liikunta- ja käsityökurssien tarjonnassa edulliset kurssit löytyvät seniorikurssitarjonnasta sekä ikääntyneiden tarjonnasta. Myös Vihdissä tarjolla on nimenomaisesti ikääntyville suunnattuja opintoja muun kurssitarjonnan ohella. Hiiden Opisto tarjoaa siten monipuolisesti opintoja ja harrastusmahdollisuuksia ikäihmisille Vihdissä sekä Lohjalla ja lähialueilla.

Yhteiskunnallisia ajankohtaisia aiheita käsitellään ikääntyvien yliopisto -opintoryhmissä. Ikääntyvien yliopisto tarjoaa uutta kriittistä, akateemista tietoa, jota tarkastellaan

henkilökohtaisen elämänpolun ja -kokemusten kautta ja opintoryhmän dynamiikkaa kunnioittaen. Ikääntyvien yliopiston yhteistyöverkoston toimintaa koordinoi Omnia.

Vuoden 2018-2019 kurssitarjonnassa on siten myös teemakursseja: “Voimaa viisauden vuosiin” sekä “Ikääntyvien yliopisto”, joissa tavoitteena on erityisesti eläkeläisten elämänlaadun, sosiaalisuuden ja aktiivisuuden ylläpitäminen. Aktiivista arkea ja hyvinvointia edistetään ajankohtaisten luentojen, esitelmien, retkien ja ennen kaikkea yhteisen keskustelun kautta sekä seuraamalla yliopiston luentoja verkon välityksellä. Kaikille kursseille voi osallistua riippumatta pohjakoulutuksesta, ammattitautasta tai aikaisemmasta opiskeluharrastuksesta.

Ikääntyneiden teemaopintojen ohella Hiiden Opisto tarjoaa myös useita muita erikseen ikäihmisille suunnattuja kursseja senioriryhmissä, joissa harrastaa voi niin liikunta-, kieli- kuin taitoaineita. Ikäihmisten hyvinvointia, vireyttä ja liikunnallisuutta tukevia kursseja ovat mm. senioritanssikurssit, ikääntyneiden pilates, vartuneiden kehonhuolto ja lihaskunto-ohjaus sekä useat erilaiset käsityöryhmät yli 60-vuotiaiden päiväkasityöryhmästä alkaen ja eri kielten opinnot sekä alkeis- että jatkotaitotasoilla, mutta myös ikäihmisille suunnattuina päiväopintoina. Lisäksi kieliopinnoissa tarjolla on mielenkiintoisia kielten kulttuuriluentoja, joissa tutustutaan lähemmin eri kulttuurien tapoihin ja perinteisiin.

Lisätietoja ikäihmisten opintotarjonnasta: Ikäihmisten opetustarjonnan ja opintoneuvonnan sekä Vihdin alueen vastuuhenkilö on Hiiden Opiston apulaisrehtori.

5.3 Vihtiläiset järjestöt

Vihdissä toimii useita aktiivisia järjestöjä ja harrastusseuroja, joissa on tarjolla arjen hyvinvointia tukevia aktiviteetteja, mutta myös ikäihmisille suunnattuja liikunnallisia tai muita arkeen tukea tarjoavia palveluja. Osa palveluista on kuvattu alla tässä luvussa.

Vihtiläisten järjestöjen rooli ikäihmisten hyvinvoinnin tukemisessa on tärkeä ja kasvava myös tulevaisuudessa. Järjestöjen tuottamalla toiminnolla edistetään ikäihmisten hyvinvointia ja samalla palveluilla on myös kunnan ja perusturvakuntayhtymä Karviaisen tuottamia palveluita täydentävä ja tukeva rooli.

Kunta edistää osaltaan yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa ja tarjoaa toimijoille tiloja. Vihdin kunta tiedottaa kuntalaisille alueella toimivista järjestöistä ja harrastusmahdollisuuksista sekä yhteisistä asukkaiden hyvinvointia tukevista hankkeista järjestöjen kanssa.

Vihtiläisistä järjestöistä on koottu luettelo Vihdin kunnan verkkosivuille järjestöjen antamien tietojen perusteella. Verkkosivuille on koottu niin kulttuuri- ja liikuntajärjestöjen, poliittisten järjestöjen kuin myös muiden järjestöjen tiedot sekä kylätoimikuntien ja yhdistysten tiedot. Verkkosivujen järjestötietoja päivitetään järjestöiltä saatujen ilmoitusten perusteella. Lisäksi järjestöjen toiminnasta ja ikäihmisille suunnatuista palveluista tiedottavat myös paikallislehdet, mm. järjestöpalsta- / ilmoitusosissa.

Toimintaa, tapahtumia ja arjen tukea

Vihdin kunnan vanhusneuvostossa edustettuina olevat eri vanhus- ja eläkeläisjärjestöt järjestävät kaikille ikäihmisille avoimia tapahtumia ja toimintaa, josta osa on maksutonta.

Lisätietoja tapahtumista saa suoraan järjestöiltä, mutta Vihdin vanhusneuvosto on myös koonnut neuvostossa edustettuina olevien järjestöjen järjestämät aktiviteetit yhteen. Alla on lueteltu mm. näiden järjestöjen tarjontaa erilaisista hyvinvointia ja ikäihmisten arkea tukevista ryhmistä ja tilaisuuksista, johon jokainen vihtiläinen ikäihminen on tervetullut osallistumaan. Ajantasaisia tietoja aktiviteettien ajankohdista ylläpitävät järjestöt.

		Aika ja paikka	Yhdistys	
Urheilu	Mölkkykerho	Keskiviikkoisin klo 10-12 Väinämöisen kentällä Nummelassa	Vihdin vanhustentuki ry	
	Mölkky ja Boccia		Eläkeliiton Vihdin yhdistys ry	
	Keilakerho(syys-toukokuu)	Maanantaisin, Vihti Bowling-halli, useita ryhmiä mm. klo 10, 11, 13	Eläkeliiton Nummelan yhdistys ry	
	Miesten jumppa	keskiviikkoisin klo 10-11 Nummelan nuorisokeskus Vihdintie 4-6	Eläkeliiton Nummelan yhdistys ry	
	Kuntojumppa	Torstaisin klo 12.30-14.00 Nummelan nuorisotila Vihdintie 4-6	Eläkeliiton Nummelan yhdistys ry	
	Tanssikerho	Maanantaisin klo 12-14 Nuorisotila Vihdintie 4-6	Eläkeliiton Nummelan yhdistys ry	
	Mölkky	Maanantaisin ja torstaisin klo 11 Väinämöisen kentällä	Eläkeliiton Nummelan yhdistys ry	
	Frisbeekerho	kesäaikaan tiistaisin klo 11, Pajuniityn frisbeerata (säävaraus)	Eläkeliiton Nummelan yhdistys ry	
	Mölkky (touko-lokakuu)	maanantaisin ja torstaisin klo 11, Väinämöisen kenttä (säävaraus)	Nummelan eläkkeensaajat	
	Sisäcurling ja Boccia	Joka viikko tiistaisin Ilona Liikunnan tiloissa Nummelassa	Vihdin kansalliset seniorit ry	
	Ulkoilutus	Joka keskiviikko	Suomen Punainen Risti	
	Seurustelu	Kaariklubi	Keskiviikkoisin klo 10-12 Kaarikeskuksessa Nummelassa	Vihdin vanhustentuki ry
		Siiriläklubi	Keskiviikkoisin klo 10-12 Taidetalo Siirilässä Vihdin kk	Vihdin vanhustentuki ry
Tietokone tutuksi -kurssit		Tiistaisin Kaarikeskuksessa ja keskiviikkoisin Siirilässä	Vihdin vanhustentuki ry	
Taidepiiri TAIKA		Kaarikeskuksessa	Vihdin vanhustentuki ry	
Viisasten kerho		Perjantaisin klo 13-14 kaarikeskuksessa	Vihdin vanhustentuki ry	
Kuukausikokous		Joka kuukauden 1. keskiviikko klo 12 Siirilässä	Eläkeliiton Vihdin yhdistys ry	
Laulukuoro		Kuukausikokouksen jälkeen Siirilässä	Eläkeliiton Vihdin yhdistys ry	
Laulukerho		Parillisen viikon tiistai klo 12-14 Kaarikeskus	Eläkeliiton Nummelan yhdistys ry	
Kohtaamispaikka		Keskiviikkoisin klo 11-13, Nummelan nuorisokeskus Klubi	Eläkeliiton Nummelan yhdistys ry	
Kuukausikerho		Kuukauden viimeinen keskiviikko klo 11-13 Nummelan nuorisokeskus	Eläkeliiton Nummelan yhdistys ry	
Porinakerho/kuntojumppa		Joka tiistai kokoontuminen Työväentalolle	Nummelan eläkkeensaajat	
Paritanssi		Torstaisin	Nummelan eläkkeensaajat	
Ystävöimintä		Kysy lisätietoja paikalliselta SPR:n edustajalta	Suomen Punainen Risti	
Laulukerho		Joka torstai klo 10-12 Puistolassa	Vihdin eläkeläiset ry	
Kuukausitapahtuma		Joka kuukauden 1. maanantai Kaarikeskuksen ravintolassa	Vihdin kansalliset seniorit ry	
Terveys	Kauneimmat joululaulut		Vihdin seurakunta	
	Terveyspiste ja kahvila	Parittoman viikon tiistain klo 10-12 Vihdintie 30 (SPR:n tilat)	Suomen Punainen Risti	
	Muistikerho	Joka kuukauden 3. maanantai Hopearinteessä kirkonkylässä	Vihdin kansalliset seniorit ry	

Terveyttä ja hyvinvointia edistäviä avoimia palveluita Vihdissä ikäihmisille tarjoaa edellä mainitun ohella myös mm. Vihdin Sydänyhdistys, joka järjestää Nummelan Kaarikeskuksen tiloissa kaikille tarkoitettua verenpaineen mittausta ja neuvontaa. Lisätietoja mittauksista ja niiden ajankohdista saa yhdistykseltä.

Lisäksi perusturvakuntayhtymä Karviainen on perinteisesti järjestänyt syksyisin Ikäihmisten Hyvinvointipäivän Vihdissä. Ikäihmisten Hyvinvointipäivillä ikäihmisillä on mahdollisuus tutustua mm. alueen eri järjestöjen ja yritysten palvelutarjontaan, myös Vihdin vanhusneuvosto on ollut edustettuna tilaisuudessa viime vuosina.

Arjen tukea

Suomen Punainen Risti terveyspisteen ohella tarjoaa ystävöimintää sekä myös saattajapalveluita. Lisäksi ystävä- ja asiointipalveluja sekä esimerkiksi kotiapuna siivous- ja pihatyöpalveluita ikäihmisille tarjoaa Vihdissä 4H-yhdistys.

Liikunta-, harrastus- ja kulttuuritoiminnan sekä hyvinvointia edistävän sosiaalisen toiminnan, kuten ystävöiminnan, ohella järjestöt tarjoavat ikäihmisille tukea myös sujuvan arjen ja kotona asumisen edistämiseksi, kuten esimerkiksi siivous- ja pihatyöpalveluita tai saatto- ja asiointiapua.

Yhdistysten ohella tällaisia ikäihmisille tukea sujuvan arjen ja kotona asumisen edistämiseksi tarkoitettuja palveluita (siivous- ja pihatyöpalveluita tai saatto- ja asiointiapua) tarjoavat myös yksityiset sosiaalipalveluja tarjoavat toimijat. Yksityiset sosiaalipalveluja tarjoavat toimijat tarjoavat palveluita korvausta vastaan.

Näiden toimijoiden toimintaa valvoo aluehallintovirasto ja perusturvakuntayhtymä Karviainen vastaanottaa kunnan alueella tällaisten toimijoiden lakisääteiset ilmoitukset ja antaa lausunnot aluehallintovirastolle. Karviaisen verkkosivuilta on saatavissa ajantasainen luettelo niistä palveluntuottajista, jotka ovat tehneet asianmukaisen ilmoituksen toiminnastaan ja heidät on merkitty yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajien rekisteriin. Luettelossa on kuvattu myös palveluntarjoajan yhteystiedot sekä tarjottavat palvelut, esimerkiksi ulkoilu- ja asiointiapu, ateriapalvelut, kodinhoito, vaatehuolto, peseytymisapu tai puutarha- ja pihatyöt

Nummelan palloseura (NuPS) puolestaan järjestää Vihdissä liikunnallisia kotikäyntejä ikääntyneille ihmisille, jotka eivät ole tällä hetkellä kunnallisten palveluiden piirissä. Vanhusten liikunnallisten kotikäyntien tavoitteena on parantaa vanhusten liikunnallista ja henkistä toimintakykyä. Tällä parannetaan vanhusten elämänlaatua ja pidennetään kotona asumisen mahdollisuutta. Kotona annettava liikunnanohjaus pitää sisällään yksilöllisen liikunnanohjauksen asiakkaan, liikunnanohjaajan ja fysioterapeutin tekemän suunnitelman mukaisesti 1-2 kertaa viikossa noin 45 minuutin liikuntatuokiona. Hanketta rahoittaa THS-Säätiö ja Stea. Ptky Karviainen auttaa kohderyhmään sopivien ikäihmisten kartoituksessa ja henkilöihin tutustumisessa. Nummelan Palloseura palkkaa toimintaan alan ammattilaisen, joka käy ikäihmisten-kotona aktivoimassa ikääntyviä arkiliikuntaan ja samalla lisäämään kohtaamisia toisen ihmisen kanssa yksinäisyyden vähentämiseksi. Hankkeessa tehdään tiivistä yhteistyötä myös Vihdin kunnan liikuntapalveluiden Lähimmäisen liikuttaja -toiminnasta vastaavan erityisliikunnanohjaajan kanssa. Tällä hetkellä palvelun piirissä on 50-60 ikäihmistä.

Liikuntapalveluiden järjestöyhteistyöstä on kerrottu edellä tässä suunnitelmassa liikuntapalveluiden osassa.

5.4 Vihdin seurakunta

Vihdin seurakunta järjestää monenlaista toimintaa ikääntyvälle väestölle.

Eläkeläisille pidetään kerhoja kirkonkylässä, Nummelassa, Ojakalassa ja Selissä. Lisäksi Vanjärvellä ja Vihtijärvellä kokoontuvat diakoniakerhot. Lähetystyöllä on myös useita kerhoja kirkonkylässä, Nummelassa ja Selissä. Kerhoilla on kesäretki, joka suuntautuu jollekin lähipaikkakunnalle. Vihdin seurakunta järjestää keväisin ja syksyisin sururyhmät läheisensä menettäneille ja diakoniatyöntekijät tekevät kotikäyntejä tarvitsevien luo.

Eläkeläisten iloinen iltapäivä huhtikuussa kirkonkylän seurakuntatalolla on eri eläkeläisjärjestöjen yhteinen ponnistus.

Riuttarannan leirikeskukseen järjestetään elokuussa yksi eläkeläisten retkipäivä. Myös sotaveteraaneille ja sotainvalideille on oma retkipäivä.

Toivon paikka toimii keskiviikkoisin ja torstaisin Nummelan seurakuntakeskuksessa, joka on tarkoitettu kaikenikäisten kohtauspaikaksi. *Olkkari*-nimellä on samaa toimintaa maanantaisin kirkonkylän pappilassa. Nummelassa on päiväkuoron harjoitukset, nuttukerho ja taidepiiri.

Yhteisesti vietetyt syntymäpäiväjuhlat 70 ja 75 vuotta täyttävälle keväällä kirkonkylässä ja 80, 85, 90 ja 95 vuotta täyttävälle syksyllä Nummelassa ovat saavuttaneet hyvän suosion. Jokaiselle lähetetään henkilökohtainen kutsu juhlaan.

Syksyllä kokeillaan terapeutista *Senioripysäkkiryhmää*, johon voi osallistua 6-8 yli 60 v. henkilöä. Tapaamisia on 14, jotka kestävät 1 1/2 tuntia. Ryhmä on suljettu ja siihen tulevat haastatellaan.

Vanhusten kirkkopyhä vanhusten viikon alussa sekä Vihdin kirkossa että Vihtijärvellä on vanha perinne. Vanhusten viikolla järjestetään yhteistyössä Karviaisen kanssa *Eläkeläisten Hyvinvointipäivä* Nummelan seurakuntakeskuksessa. ”